

Využití multifaktorové analýzy při hodnocení životních podmínek obyvatel v okresech Zlínského kraje

Bc. Petra Mikesková

Diplomová práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra MIKESKOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Využití multifaktorové analýzy při hodnocení životních podmínek obyvatel v okresech Zlínského kraje**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte základní socioekonomickou charakteristiku Zlínského kraje.

II. Praktická část

- Provedte multifaktorovou analýzu v okresech Zlínského kraje na základě zvolených faktorů.
- Na základě předchozí analýzy zhodnoťte daný jev.
- Pokuste se navrhnout možná řešení vedoucí ke zlepšení analyzovaného jevu.

Závěr

Rozsah práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] MACH, M. Makroekonomie II. Slaný: Melandrium, 2001. 367 s. ISBN 80-86175-18-9.
- [2] SRB, V. 1000 let obyvatelstva českých zemí. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004. 275 s. ISBN 80-246-0712-3.
- [3] WOKOUN, R. a kolektiv. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o, 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.
- [4] Statistické ročenky Českého statistického úřadu.
- [5] Zlínský kraj [online]. Dostupné na WWW:

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Antonín Slaměník
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
Datum zadání diplomové práce: 10. března 2008
Termín odevzdání diplomové práce: 5. května 2008

Ve Zlíně dne 10. března 2008

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkan

doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
pověřený ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Cílem diplomové práce „*Využití multifaktorové analýzy při hodnocení životních podmínek obyvatel v okresech Zlínského kraje*“ je analyzovat a zhodnotit pomocí vybraných faktorů, ve kterém okrese Zlínského kraje se žije lidem nejlépe z hlediska životních podmínek. Pro naplnění daného cíle byla využita metoda historická, metoda vzájemné komparace a multifaktorová analýza.

V úvodu práce je nastíněna základní socioekonomická charakteristika Zlínského kraje. Těžiště práce spočívá v rozboru vybraných ukazatelů s využitím srovnávacích a statistických metod. Pomocí multifaktorové analýzy bylo stanoveno pořadí jednotlivých okresů, jež v rámci zkoumaných faktorů nabízejí nejlepší životní podmínky pro své obyvatele. Závěr práce je zaměřen na možná řešení, vedoucí ke zlepšení analyzovaného jevu.

Klíčová slova:

Analýza, multifaktorová analýza, SWOT analýza, Zlínský kraj, životní podmínky, socioekonomická charakteristika, váha faktorů, metoda párového srovnávání.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

The objective of the thesis “The usage of multicriterional analysis during the evaluation of living conditions of Zlin region population“ is to analyze in which part of Zlin region are the best living conditions. Historical method, the comparative method and multicriterial analysis were used to achieve this target.

Introduction describes socioeconomics character of the region. The basis of the thesis lays in analysis of chosen indicators by means of comparative and statistical methods. Districts of Zlin were ordered as per the quality of living conditions based on multicriterial analysis. The conclusion concentrates on the possibility of improvements.

Keywords:

Analysis, multicriterional evaluation, SWOT analysis, Zlin region, living conditions, socio-economic characteristic, weights of indicators, pairing comparison method.

Na tomto místě bych ráda poděkovala za vstřícnost a pomocnou ruku PaedDr. Antonínu Slaměnkovi, který byl vedoucím mé diplomové práce. Dále pracovnícím Českého statistického úřadu ve Zlíně, zvláště pak Ing. Ludmile Žampachové za její ochotu a spolupráci.

Motto:

„Čísla jsou to, co nás drží při zemi.“

Tomáš Baťa

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÍ SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE	11
1.1 METODIKA	11
1.2 VYMEZENÍ ÚZEMÍ	11
1.2.1 Územně-správní hledisko.....	11
1.2.2 Fyzicko-geografické hledisko	12
1.3 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY.....	13
1.3.1 Vegetace	13
1.3.2 Vodstvo	13
1.3.3 Typy půdy.....	13
1.3.4 Nerostné bohatství.....	14
1.3.5 Ochrana přírody.....	14
1.4 OBYVATELSTVO A SÍDLA	15
1.5 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	16
1.5.1 Ovzduší a voda.....	16
1.5.2 Půda.....	18
1.6 BYDLENÍ.....	18
1.7 KULTURNÍ A PŘÍRODNÍ TURISTICKÉ ATRAKTIVITY.....	19
1.8 INFRASTRUKTURA	20
1.8.1 Technická infrastruktura	20
1.8.1.1 Doprava.....	20
1.8.1.2 DVB-T	23
1.8.1.3 Vodovody a kanalizace	24
1.8.1.4 Plynofikace	24
1.8.1.5 Vodní hospodářství	25
1.8.2 Občanská vybavenost.....	26
1.8.2.1 Školství	26
1.8.2.2 Zdravotní a sociální péče	27
1.9 ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ.....	28
1.10 HOSPODÁŘSTVÍ	29
1.11 PRŮMYSL.....	32
1.12 TRH PRÁCE	32
1.13 SWOT ANALÝZA – SOUHRNNÉ ZHODNOCENÍ SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNEK, ROZVOJOVÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ A OHROŽENÍ ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	35
1.13.1 Popis metody	35
1.13.2 Silné stránky	35
1.13.3 Slabé stránky	36
1.13.4 Příležitosti	36

1.13.5	Hrozby	37
II	PRAKTICKÁ ČÁST	38
2	HODNOCENÍ VYBRANÝCH FAKTORŮ V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH ZLÍNSKÉHO KRAJE	39
2.1	METODIKA	39
2.2	INTERPRETACE STĚŽEJNÍCH POJMŮ	39
2.3	KRITÉRIUM VÝBĚRU FAKTORŮ	40
2.4	IDENTIFIKACE ZVOLENÝCH FAKTORŮ	40
2.5	HODNOCENÍ VÝVOJE UKAZATELŮ V ČASE	46
2.5.1	Emise základních znečišťujících látek do ovzduší	46
2.5.2	Podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy okresu	48
2.5.3	Celkový přírůstek přepočtený na 1000 obyvatel	48
2.5.4	Míra registrované nezaměstnanosti	49
2.5.5	Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo	50
2.5.6	Počet ordinací praktických lékařů na 1000 obyvatel	51
2.5.7	Počet míst v zařízení sociální péče na 1000 obyvatel	52
2.5.8	Počet kulturních zařízení na 1000 obyvatel	53
2.5.9	Počet dokončených bytů včetně nástaveb a přístaveb na 1000 obyvatel	54
2.5.10	Počet násilných trestných činů za rok na 1000 obyvatel	54
3	POSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH OKRESŮ V RÁMCI ZLÍNSKÉHO KRAJE POMOCÍ MULTIFAKTOROVÉ ANALÝZY	56
3.1	METODIKA	56
3.2	ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY	59
3.2.1	Cíl analýzy	59
3.2.2	Postup zpracování	59
3.2.3	Zpracování dat	61
3.2.4	Splnění cílů analýzy	66
4	NÁVRHY ŘEŠENÍ	74
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
	SEZNAM OBRÁZKŮ	86
	SEZNAM GRAFŮ	87
	SEZNAM TABULEK	88
	SEZNAM PŘÍLOH	89

ÚVOD

Jak kvalitní život mohou občané prožít je do jisté míry závislé na životních podmínkách, které na daném území existují. Po období transformace, kdy se nejvíce investovalo do budování nové struktury státu a do ekonomiky, je dnes čas investovat do kvality života občanů, rozvoje jejich schopností a možností a zlepšit tak jejich životní podmínky. Kvalitu života považujeme za zdroj našeho bohatství. Vidíme v ní to, co nás skutečně činí bohatými: naše vědomosti a schopnosti, náš zdravotní stav, ale také stav našich obcí a měst – jejich fungující správa, bezpečí, pořádek i kvalitní prostředí pro život a udržitelný rozvoj.

O problémech spojených s demografickým vývojem v Česku i většině ostatních vyspělých zemí už bylo napsáno snad vše, co se napsat dá. Porodnost klesá a lidský život se prodlužuje. Výsledkem je stárnutí populace. Moderní medicína úspěšně řeší řadu zdravotních problémů, které dříve vedly k rychlému úmrtí pacienta. Prioritou se stalo prodloužit život. Poněkud opomíjeným faktem je, že prodlužování lidského života ještě neznamená, že tím člověk získá léta navíc prožítá ve zdraví.

S městem Zlín je nerozlučně spjata jméno podnikatele, obuvníka Tomáše Bati, který se významnou měrou podílel na zlepšení životních podmínek svých zaměstnanců, když pro ně nechal vystavět rodinné domy, pekárny, jídelny, restaurace, obchodní domy, koupaliště, sportoviště, kulturní zařízení, kino, školy, nemocnici...

V továrním městě Zlín, postaveném v americkém slohu a naplněné americkým tempem, se tenkrát žilo docela jinak, než jinde v tehdejší Československu a vůbec v ostatní střední Evropě. Byla zde dána příležitost vybudovat něco zcela nového.

Kdyby měl Tomáš Baťa jinou povahu, kdyby byl vyrostl v jiném prostředí, byl by se z něj stal možná sociální teoretik. Narodil se však mužem hospodářského činu, který po sobě zanechal praktické dílo, hmatatelný malý model pracující a hospodářské společnosti.

Tato diplomová práce proto přináší zhodnocení současných životních podmínek obyvatel v jednotlivých okresech Zlínského kraje. Zabývá se rozbořem vybraných ukazatelů s využitím srovnávacích a statistických metod včetně provedení multifaktorové analýzy, pomocí níž se stanoví pořadí jednotlivých okresů, které v rámci zkoumaných faktorů nabízí nejlepší předpoklady pro spokojený život svých obyvatel.

Práce se sestává ze 4 kapitol. První kapitola představuje základní socioekonomickou charakteristiku Zlínského kraje doplněnou o SWOT analýzu. Druhá kapitola se zabývá časovým vývojem zvolených ukazatelů. Ve třetí kapitole je provedena multifaktorová analýza, s jejíž pomocí bylo stanoveno pořadí jednotlivých okresů Zlínského kraje dle jejich dispozic pro spokojený život svých obyvatel. Závěrečná kapitola se věnuje návrhům řešení, mající přispět k lepšímu budoucímu vývoji.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE

Tato kapitola přináší nejdůležitější informace vztahující se k socioekonomické charakteristice Zlínského kraje. Jejím cílem není, vzhledem k rozsahu práce, podat podrobná, vyčerpávající data.

1.1 Metodika

Prvním krokem k vypracování této kapitoly bylo shromažďování a studium literatury, mapových děl a statistických publikací, které se vztahují ke zkoumané problematice v rámci Zlínského kraje. Poté následovala selekce stěžejních informací, které nejlépe vystihují socioekonomický charakter Zlínského kraje. V závěru teoretické části diplomové práce byla využita dnes již standardní metoda v oblasti regionálního rozvoje a to tzv. SWOT analýza.

1.2 Vymezení území

1.2.1 Územně-správní hledisko

Zlínský kraj vznikl k 1.lednu 2000 v rámci reformy veřejné správy jako jeden ze 14 nových krajů České republiky podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Svoji činnost započal o rok později v návaznosti na volby do krajského zastupitelstva.

[30]

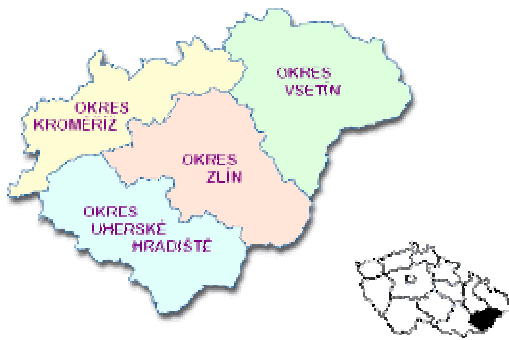
Svou rozlohou 3 964 km² je Zlínský kraj čtvrtým nejmenším krajem v republice. Má celkem 304 obcí (z toho 30 měst). Sídelním městem kraje je statutární město Zlín.

Zlínský kraj se nachází na východě republiky, kde jeho východní okraj tvoří hranici se Slovenskem. Na jihozápadě sousedí s krajem Jihomoravským, na severozápadě s Olomouckým a v severní části s krajem Moravskoslezským. Zlínský kraj vznikl sloučením okresů Zlín, Kroměříž a Uherské Hradiště, které patřily k Jihomoravskému kraji, a okresu Vsetín, který spadal do Severomoravského kraje. Spolu s Olomouckým krajem tvoří region soudržnosti Střední Morava.

[11]

Vedle okresů v kraji převládá zejména lidové rozčlenění mezi národopisné, turistické a horopisné celky - regiony. Jsou to na severozápadě kraje výběžek Hané, v západní části masív Chřib, celou východní část kraje zabírá region Valašska. Na jižní části kraje převládá národopisná oblast Slovácka, jehož malá část je geology označována jako Bílé Karpaty.

[9]

Obr. 1 Správní členění, [31]

Obr. 2 Regiony Zlínského kraje, [32]

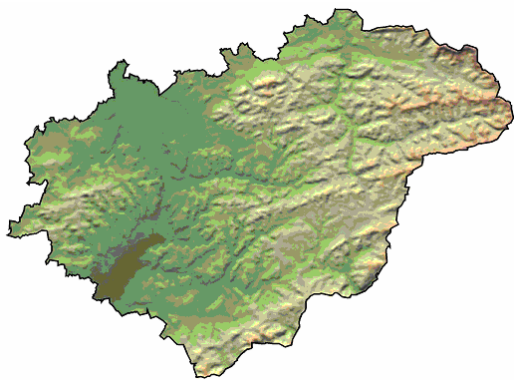
1.2.2 Fyzicko-geografické hledisko

Zlínský kraj je geograficky velmi zajímavý. Jeho západní část vyplňuje kromě nevysokého a lesnatého pohoří Chřiby také severní polovina Dolnomoravského úvalu a jižní část Hornomoravského úvalu. Tato údolí vedoucí podél toku řeky Moravy patří mezi nejúrodnější a nejteplejší části kraje. Východní hranici regionu tvoří Bílé Karpaty, které směrem k severu přecházejí v Javorníky a Moravsko-Slezské Beskydy. Severu dominuje Hostýnsko-Vsetínská hornatina.

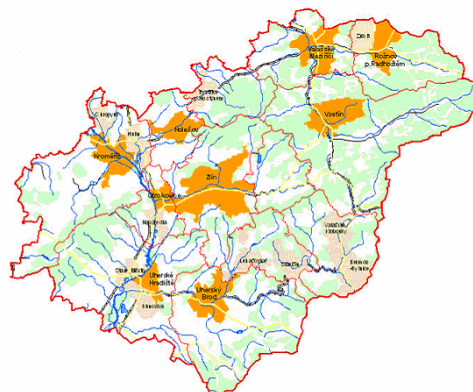
[9]

Rizikovým faktorem pro téměř celé území kraje jsou sesuvy, které postihují flyšová souvrství. Sesuvy na Vsetínsku a Zlínsku patří k největším na území ČR.

[5]

Obr. 3 Reliéf Zlínského kraje, [33]

Obr. 4 Rozloha lesů ve Zlínském kraji, [34]

1.3 Přírodní podmínky

1.3.1 Vegetace

Kraj je pozoruhodný rozmanitostí svých přírodních scenérií. Východní Morava je spektrem drsných horských hřebenů chráněné krajinné oblasti Beskydy s původními pralesovými porosty a výskytem vzácných živočichů i rostlin.

Unikátní flórou proslula rovněž biosférická rezervace UNESCO v Bílých Karpatech, kde lze najít na sedm set rostlinných druhů, mezi nimiž vévodí vzácné orchideje - vstavače.

1.3.2 Vodstvo

Největší řekou protékající Zlínským krajem je řeka Morava. K menším tokům patří Bečva, Senice, Olšava, Vlára či Dřevnice. Baťův kanál u řeky Moravy, vodní nádrže Horní Bečva, Bystřička, Ostrožská Nová Ves, Rusava, Pozlovice a Smrad'avka.

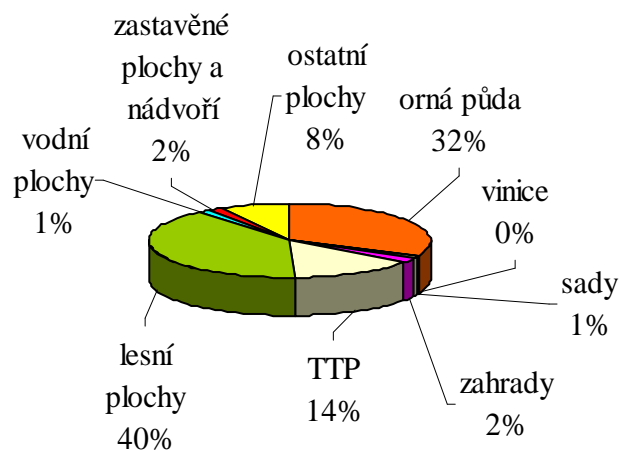
1.3.3 Typy půdy

Většina půd kraje je minerálně chudá, s výjimkou draslíku a hořčíku, s nedostatkem humusu. Jsou to hnědé půdy vrchovin a podzoly, které směrem k jihu místy přecházejí do hnědých půd nižších poloh. Na rozdíl od kopcovité a hornaté části s chudými šterkovitými a kamenitými středně těžkými až těžkými půdami je v obou úvalech úrodná hnědozemě i černozemě a v okolí řeky Moravy také kvalitní lužní půdy.

Zemědělská půda zaujímá 49 % z celkové rozlohy, orná půda 32 %. Ve srovnání s ostatními kraji je podíl lesních pozemků třetí největší, představuje 40 % rozlohy kraje (Obr. 4).

[10]

Graf 1 Využití půdy ve Zlínském kraji k 31. 12. 2006

Pramen: Statistická ročenka Zlínského kraje 2007, vlastní úprava

1.3.4 Nerostné bohatství

Kraj je znám zejména svými ložisky stavebních materiálů, z nichž nejvýznamnější místo zaujímají štěrkopísky (tato ložiska mají celorepublikový význam). Důležitá jsou rovněž naleziště stavebního kamene, vápence, cihlářské hlíny a v omezené míře také ropy a zemního plynu.

[26]

1.3.5 Ochrana přírody

Zlínský kraj má velkou rozlohu chráněného krajinného území. Velkoplošná území zahrnují dvě chráněné krajinné oblasti, Beskydy a Bílé Karpaty, které zabírají zhruba 30 % území

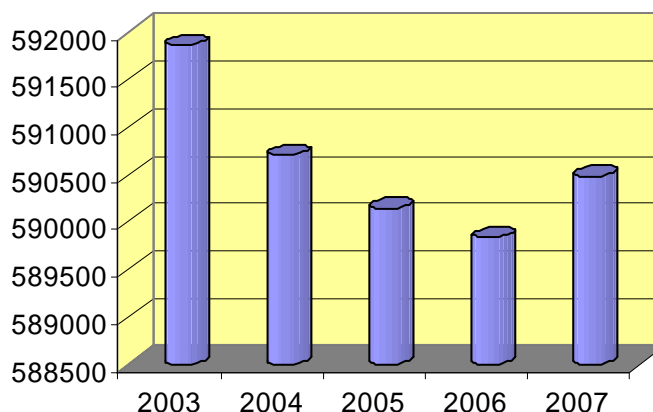
kraje. CHKO Bílé Karpaty patří mezi 6 biosférických rezervací UNESCO v republice. Na území kraje se také nachází velké množství přírodních rezervací a přírodních památek.

[10]

1.4 Obyvatelstvo a sídla

Počínaje rokem 1994 dochází na území Zlínského kraje trvale k poklesu počtu obyvatel. Podílí se na tom jednak záporný přirozený přírůstek a v letech 2001 – 2006 také záporné migrační saldo. Podle údajů Českého statistického úřadu sice roste ve Zlínském kraji porodnost již několik let, ale až v loňském roce byl poprvé od roku 1994 dosažen kladný přirozený přírůstek obyvatel. Také migrační saldo dosáhlo kladných hodnot. Zdá se tedy, že negativní trend poklesu počtu obyvatel byl překonán.

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel ve ZLK za posledních 5 let

Pramen: ČSÚ, vlastní úprava

Věkovou strukturou obyvatelstva se Zlínský kraj příliš neliší od struktury obyvatel v celé ČR. Na konci roku 2006 dokonce dosáhl celorepublikového průměru tj. 40,2 let.

Zlínský kraj patří do souboru krajů s lepší vzdělanostní strukturou. I když podíl osob s vysokoškolským vzděláním na obyvatelstvu starším 14 let nedosahuje republikového průměru (Zlín 8,5 %, ČR 9,9 %), vyšší podíl těchto osob než na Zlínsku mají z krajů ČR pouze

Praha a kraje Jihomoravský, Plzeňský a Jihočeský. Zlínský kraj je charakteristický vysokým zastoupením věřícího obyvatelstva, které dosahuje 55,2 % (v ČR 32,1 %), což je nejvyšší hodnota v celé ČR a Zlínsko je tak jediným krajem s nadpolovičním podílem věřících. Na Uherskohradištsku jsou věřících dokonce téměř dvě třetiny. Tato skutečnost se odráží i v některých velmi příznivých demografických ukazatelích (nízké míry rozvodovosti a potratovosti).

Zlínský kraj (spolu s krajem Vysočina) patří k územím s nejstabilizovanějším obyvatelstvem, tzn. s vysokým podílem rodáků. Počet obyvatel k 30.září 2007 činil 590 482. Hustota zalidnění 149 obyvatel/km² výrazně převyšuje republikový průměr. Nejvyšší zalidněnost je v okrese Zlín (187 obyvatel/km²) a nejnižší v okrese Vsetín (127 obyvatel/km²). Obyvatelstvo je poměrně silně koncentrováno do úrodných moravských úvalů. V sídelní struktuře dominuje zlínská aglomerace s více než 100 tis.obyvatelem. Jinak je obyvatelstvo soustředěno do spíše středních a větších sídel, v malých obcích do 500 obyvatel jich bydlí pouze 5,5 % (třetí nejnižší krajský podíl, po kraji Moravskoslezském a Karlovarském). Podíl městského obyvatelstva v kraji dosahuje pouze 61,2 % tzn. že populace je z velké části tvořena venkovským obyvatelstvem. V kraji se nenachází žádné město s více než 100 000 obyvateli.

[5; 17]

1.5 Životní prostředí

1.5.1 Ovzduší a voda

Zlínský kraj je z hlediska kvality ovzduší v rámci ČR průměrným, vyskytují se zde oblasti, které jsou významně zatíženy místním průmyslem, dále pak oblasti, u nichž znečišťování ovzduší způsobují vzdálené zdroje, a v neposlední řadě i oblasti, kde je vzduch čistý. To je dáno rozmanitostí regionu v oblasti průmyslu a zemědělství, kde na jedné straně stojí průmyslová centra s výraznými emisemi škodlivin do ovzduší a na straně druhé oblasti, kde jsou nejvýznamnějšími zdroji znečišťování ovzduší chovy hospodářských zvířat a vytápění domácností.

Při pohledu na vývoj kvality ovzduší z hlediska dlouhodobého lze jednoznačně vysledovat jeho výrazné zlepšování, a to převážně v období let 1991 – 2000, kdy nová legislativa ochrany ovzduší stanovila pro jednotlivé zdroje závazné limity pro vypouštění škodlivin.

Po tomto – pro ovzduší velmi příznivém – období nastal pokles zlepšení a v následujících letech je míra znečištění ovzduší prakticky konstantní.

[22]

Zlínský kraj však stále dominuje v množství potenciálně karcinogenních látek v emisích do ovzduší a vody. Na celkovém množství těchto látek ohlášeném do IRZ (Integrovaný registr znečišťování) se z více než jedné třetiny podílí valašskomeziříčská **DEZA, a.s.** Pak to jsou v součtu hlavně zdroje emisí dichlormetanu, z nichž tři jsou z oblasti obuvnického průmyslu a jedna zpracovává plasty. Hned za dichlormetanem se velikostí emisí řadí v součtu zdroje styrenu. Pozitivní zprávou je, že se i přesto ve Zlínském kraji v roce 2006 oproti roku 2005 snížily emise látek rakovinotvorných i potenciálně rakovinotvorných pro člověka do ovzduší a do vod z velkých průmyslových zdrojů znečištění o zhruba 25 tun, což byla asi šestina emisí těchto látek ohlášených v IRZ za rok 2005.

Přestože je DEZA evidentně největším průmyslovým zdrojem zdraví škodlivých látek v kraji, přispěla také nejvýrazněji k meziročnímu vylepšení bilance těchto látek. Především o patnáct tun, tedy téměř o dvě třetiny, kleslo podle dat v IRZ množství emisí rakovinotvorného benzenu, na druhé straně o 4 tuny vzrostly emise možná karcinogenního naftalenu. V součtu jde však u DEZY o pozitivní posun. O určitá množství snížily meziročně emise dva provozy vypouštějící do ovzduší dichlormetan – jedná se o: **Kurt O. John Březůvky a Komponenty, a.s. Zlín**. Na druhé straně letos poprvé emise této látky v kraji ohlásily další dva provozy, **Pur-Plastics** a **Termolux**.

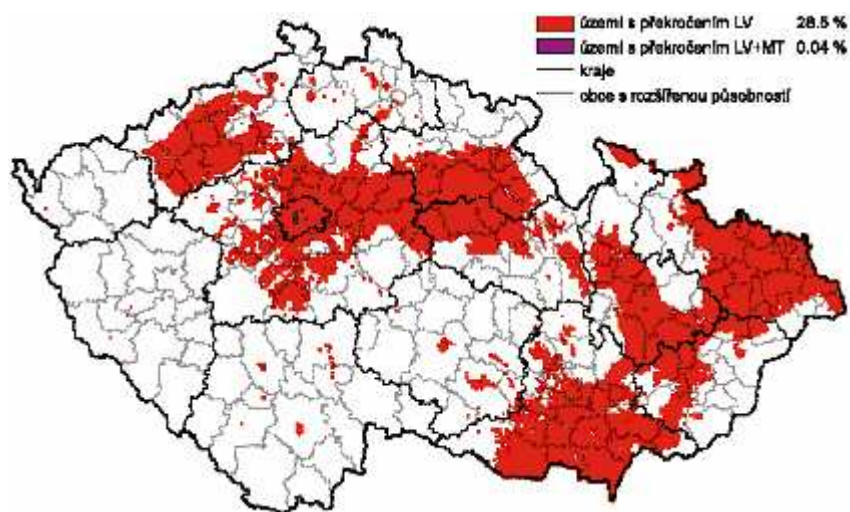
K provozům, které výrazně snížily emise škodlivého styrenu, patří laminovna ve Střelné firmě **Form, s.r.o.**, naopak v žebříčku emisí této látky ze 6. místa v kraji na první poskočil výrobce sklolaminátových výrobků **L.A.S.T., s.r.o. Tečovice**. Z deseti největších průmyslových zdrojů styrenu v celé České republice jich šest pochází ze Zlínského kraje, u emisí dichlormetanu do ovzduší jsou čtyři z deseti největších průmyslových zdrojů v ČR ve Zlínském kraji.

Plyny způsobující skleníkový efekt anebo kyselé srážky ve Zlínském kraji nejvíce produkuje **Teplárna Otrokovice, a.s.**, přestože i ta oproti roku 2005 snížila celková množství těchto látek vypouštěných do ovzduší.

Protože každá látka působí jinak na lidské zdraví či na životní prostředí, není možné určit největší znečišťovatele pouhým součtem vypouštěných emisí.

[20]

Obr. 5 Oblasti s překročenými imisními limity (LV) pro ochranu zdraví obyvatel v roce 2006

Pramen: ČHMÚ

1.5.2 Půda

Ve Zlínském kraji se nachází cca 20 neprovozovaných skládek, u kterých ještě neproběhla komplexní rekultivace, přičemž z jejich prozkoumání tato nutnost vyplynula. Ukončení prací na všech těchto skládkách se předpokládá nejpozději do konce roku 2014.

[19]

1.6 Bydlení

Počet zahájených bytů se v 1. až 3. čtvrtletí 2007 ve Zlínském kraji zvýšil proti předchozímu srovnatelnému období o 56 bytových jednotek (o 4,1 %). V jednotlivých skupinách zahájených bytů byl meziroční vývoj různý. Meziročně se zvýšil počet zahájených bytů v rodinných (o 76) i bytových (o 22) domech a stavebně upravených nebytových prostorů (o 3). Rovněž meziročně přibýlo nástaveb, přístaveb a vestaveb k bytovým domům (o 90).

U skupiny nástaveb, přístaveb a vestaveb k rodinným domům poklesl počet zahájených bytů o 17 a o 3 se také snížil počet bytů v nebytových stavbách. V tomto období nebyla zahájena výstavba ani jedné bytové jednotky v domech s pečovatelskou službou a penzionu (v 1. až 3. čtvrtletí předchozího roku bylo zahájeno v této skupině 115 bytů).

Z pohledu na celkovou modernizaci bytového fondu v kraji došlo k jejímu meziročnímu navýšení o 32 %.

Výrazný meziroční nárůst byl ve Zlínském kraji zaznamenán u **dokončených bytů**, a to o 177 bytových jednotek (o 23,3 %). Ke zvýšení došlo v kraji u skupin bytů v rodinných (o 140 bytů) a bytových domech (o 159) a také v nebytových stavbách (o 3). V ostatních skupinách došlo naopak k meziročnímu snížení počtu dokončených bytů. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u skupiny bytů v domech s pečovatelskou službou a penzionech (o 52) a u stavebně upravených nebytových prostorech (o 63).

[15]

1.7 Kulturní a přírodní turistické atraktivity

K originalitě Zlínského kraje přispívá skutečnost, že se zde setkávají tři různorodé národopisné celky: Valašsko, Slovácko a Haná.

Na území kraje se nachází pouze jedna městská památková rezervace – **Kroměříž**. Osada v majetku olomouckých biskupů byla kolem roku 1260 povýšena na město a biskupové zde vybudovali reprezentační letní rezidenci. Historické jádro města zůstalo uchováno i v dobách rozvoje průmyslu a dnes je pro své historické památky nazýváno „Hanácké Atény“. Komplex historických zahrad a Arcibiskupského zámku byl v prosinci 1998 zapsán na Seznam UNESCO.

Na území Zlínského kraje se nachází největší lázně na Moravě a páté nejvyšší v ČR, **Luhačovice**. V současné době je k léčbě využíváno celkem 15 pramenů, z nichž nejznámější je Vincentka. Neopakovatelný charakter vtiskl lázním architekt Dušan Jurkovič. Vedle Luhačovic má ve Zlínském kraji statut lázní **Ostrožská Nová Ves** se sirnými prameny, které se využívají k léčbě pohybového ústrojí a kožních chorob.

Jednou z nejnavštěvovanějších památek kraje je skanzen v Rožnově pod Radhoštěm, **Valašské muzeum v přírodě**, a v současnosti také **Batův plavební kanál**, vybudovaný

v úseku Otrokovice-Rohatec v letech 1936-1938. Od roku 1995 je zařazen mezi dopravně významné využitelné vodní cesty.

Významné jsou na území Zlínského kraje románské památky v Hulíně a Radhošti, gotiku reprezentuje hrad Buchlov. Navštěvované jsou zámky v Buchlovicích, ve Valašském Meziříčí, Vsetíně nebo Uherském Ostrohu. Poutní místo **Velehrad** je spojené s příchodem slovanských věrozvěstů Konstantina a Metoděje na Moravu a je jedním z nejvýznamnějších poutních míst v ČR. Významným poutním místem je také Svatý Hostýn. Turisticky atraktivní je zoologická zahrada se zámečkem v Lešné u Zlína.

Ideální podmínky pro zimní rekreaci mají například Pustevny, Portáš nebo Velké Karlovice. Pravidelně se ve Zlínském kraji konají různé tradiční kulturní akce. Například Hanácké slavnosti v Chropyni nebo velkolepá Jízda králů ve slováckém Vlčnově.

Jedním z významných odvětví turistického ruchu je ve Zlínském kraji cykloturistika. Zlínský kraj právem patří v oblasti cyklostezek mezi nejlepší v ČR, a to nejen díky jejich rozmanitosti, ale i celkové délce a kvalitě.

[5]

1.8 Infrastruktura

1.8.1 Technická infrastruktura

1.8.1.1 Doprava

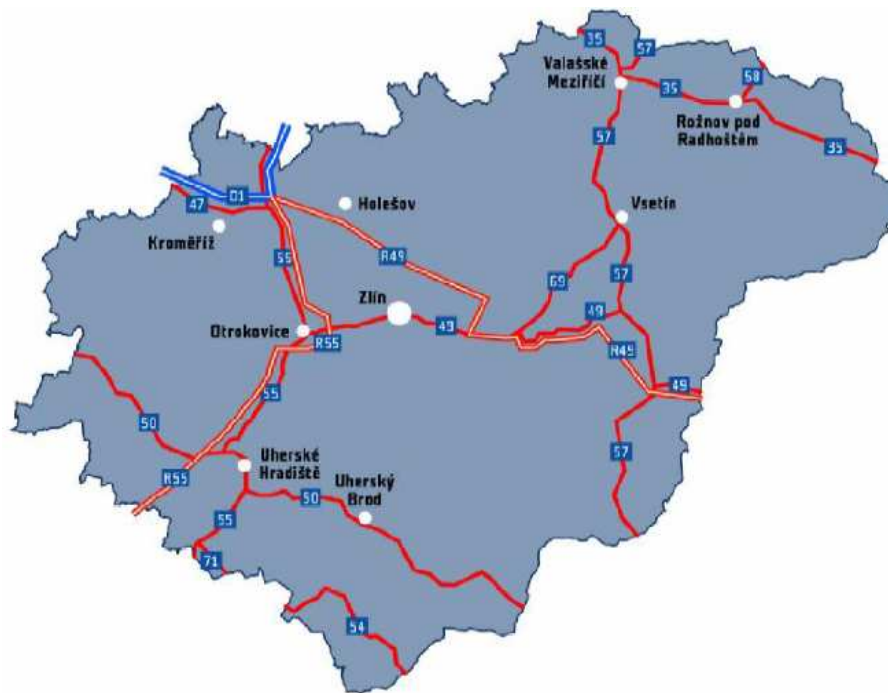
Doprava představuje z hlediska rozvojových záměrů nejnaléhavější prioritu Zlínského kraje. Silniční síť regionu byla dlouhodobě historicky podfinancována a zanedbána. Navíc rozdělením republiky došlo k přetržení funkčních dopravních vazeb, což se momentálně projevuje v nedostatku komunikací dálničního typu i železniční dopravě. Z těchto důvodů je do dopravní infrastruktury regionu přednostně investováno a Zlínský kraj se na koncepční řešení této oblasti intenzivně zaměřuje. Problematikou se zabývá Odbor dopravy a silničního hospodářství krajského úřadu Zlínského kraje.

Silniční komunikace – v současnosti se realizuje propojení regionu na dálniční soustavu České republiky pokračováním výstavby dálnice D1. Celá zlínská aglomerace bude výhledově dostupná z rychlostních komunikací. Konkrétně to znamená v západovýchodním

směru výstavbu nové rychlostní komunikace R 49 od Hulína k Fryštáku a perspektivně okolo Slušovic, Vizovic až na hraniční přechod Střelná. Odtud se připravuje napojení na slovenskou dálniční síť, což představuje velmi důležitý prvek z hlediska předpokládaných obchodních vztahů směrem na východ. Páteří severojižního propojení kraje by v silniční síti měla být rychlostní komunikace R 55 od Hulína, okolo Otrokovic, Napajedel, Uherského Hradiště až – v budoucnu – po Břeclav. Zlínský kraj usiluje o spolupráci s Jihomoravským krajem o možnost silničního propojení se třemi rakouskými zeměmi: Dolním Rakouskem, Vídní a Burgenlandem, které mají rovněž eminentní zájem na zlepšení dopravní dostupnosti.

Pro zvýšení propustnosti silniční sítě jsou v popředí zájmu Zlínského kraje i rekonstrukce a modernizace silnic I.třídy, zejména I/49, I/35, I/57, na nichž při neexistenci dálniční sítě dochází k zvyšování dopravní nehodovosti a ke zhoršování životního prostředí v jejich okolí.

Zlínský kraj je vlastníkem 1787 km silnic II. a III. třídy. Tyto komunikace se snaží postupně opravovat, protože mnoho silnic i mostů převzal od státu v havarijním stavu.

Obr. 6 Síť dálnic, rychlostních komunikací a silnic I. třídy ve ZLK, [35]

Železnice – nejvýznamnější železniční tratí na území regionu je spojnice Břeclav – Přerov – Bohumín, která je součástí druhého tranzitního železničního koridoru, a na které se uskutečnila výrazná modernizace. Vedle výhledové koncepce Generelu dopravy Zlínského kraje se zpracovává projekt „Rozvoj kolejové dopravy ve Zlínském kraji“. Jeho součástí je např. studie na modernizaci, zdvojkolejnění a elektrizaci trati Otrokovice – Vizovice a studie proveditelnosti dostavby železniční tratě Vizovice – Valašská Polanka. Tím by došlo k propojení trati Valašské Meziříčí – Vsetín a dále na Slovensko. Zlínský kraj ve spolupráci se sousedními kraji systematicky pracuje na vytvoření integrovaného dopravního systému, který by v budoucnu měl zefektivnit a usnadnit cestování uvnitř regionu.

Obr. 7 Železniční síť ve ZLK, [36]

Vodní cesty – k dlouhodobým výhledovým záměrům patří plánované plavební propojení Dunaj – Odra – Labe. Momentálně se jako aktuální a reálné jeví alespoň zamyšlené intenzivnější využití Bařova kanálu s prodloužením splavnosti řeky Moravy k rekreačním účelům a k rozvoji turistiky, což s sebou nese i zlepšení protipovodňové ochrany s možným využitím hrází pro vedení cyklostezek.

Cyklostezky - o roku 2008 můžeme hovořit jako o poněkud průlomovém roce, protože do cykloopravy začnou letos historicky poprvé proudit značné finanční toky v rámci Regionálního operačního programu. Pro střední Moravu, tedy pro Zlínský a Olomoucký kraj, je vyčleněna částka 140 milionu Kč na budování cyklostezek. V prosinci 2007 byla vyhlášena výzva, díky níž mohly obce do 28. února 2008 předkládat své projekty na výstavbu těchto stezek. Zlínský kraj bude preferovat výstavbu páteřních sítí. Cílem je propojení významných míst a turistických lokalit regionu. Vzhledem k novému – velkorysejšímu systému financování této formy dopravy můžeme očekávat výrazné zkvalitnění cyklistické infrastruktury pro sportovní a volnočasové využití.

Vsetín se po dobudování cyklostezky kolem Bečvy nyní zaměří na výstavbu cyklopruhů na sídlištích, valašskomeziříčská radnice plánuje do konce volebního období uvést do provozu chybějící části páteřních cyklostezek protínající celé město, současně se dohodla s okolními městy a obcemi, že společně vybudují cyklostezku spojující Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín. Plány kroměřížských zastupitelů jsou ještě větší. Městem by měla procházet cyklostezka od Baltu k Jadranu. Na území Zlínského kraje by tato trasa vedla z Kroměříže až k Uherskému Ostrohu a využívala by koridoru tvořeného korunou hráze řeky Moravy a tokem Bařova kanálu. Zlín si jako svou prioritu do budoucna vyktnul stezku podél Dřevnice, která spojí Otrokovice a Vizovice. Dle finančních možností chtějí zlínské zastupitelé rozšiřovat síť stezek na území Zlína v souladu se zpracovaným generalem. V těchto dnech se také rodí projekt, který by měl pro „kolaře“ propojit Luhačovice s Uherským Brodem. První fáze projektu již začala, jde o úsek mezi Luhačovicemi a Biskupicemi.

Letecká doprava – ve Zlínském kraji jsou k dispozici tři civilní letiště: Kunovice, Otrokovice a Holešov. Pouze kunovické letiště je však vhodné pro pravidelnou dopravu. Letiště má od roku 1993 přiznán status mezinárodního veřejného letiště a je vybaveno betonovou vzletovou a přistávací dráhou a zázemím pro řízení letového provozu.

[21; 23; 24]

1.8.1.2 DVB-T

Pozemní digitální vysílání (DVB-T) není zatím dostupné na celém území České republiky. Zlínský kraj by měl na nový přenos televizního signálu přejít v roce 2010. Pozemní

digitální vysílání nabídne dobrý příjem signálu i v členitých regionech a husté městské zástavbě, nové televizní stanice, kvalitnější obraz, mobilitu a interaktivní služby.

[14]

Obr. 8 Rozdělení ČR do ucelených oblastí pro přechod na pozemní digitální vysílání, [36]

1.8.1.3 Vodovody a kanalizace

Podíl počtu obyvatel napojených na veřejnou vodovodní a kanalizační síť charakterizuje stupeň urbanizace a velikost dlouhodobých veřejných investic do jednotlivých regionů a s tím spojenou připravenost pro další rozvoj jak bytové výstavby, tak i podnikání v plné šířce. Zahrnuje i přitažlivost pro realizaci investic občanů, podnikatelů i investorů a také informaci o ekologických a zdravotních podmínkách ve sledovaném regionu. Ve Zlínském kraji je zásobeno vodou z veřejných vodovodů 89,7 % domácností. Z pohledu ČR je to hodnota podprůměrná (ČR 92,4 %). Naopak v napojení domů na veřejnou kanalizaci dosahuje Zlínský kraj ve srovnání s ČR nadprůměrné hodnoty - 81,4 % (ČR 80 %).

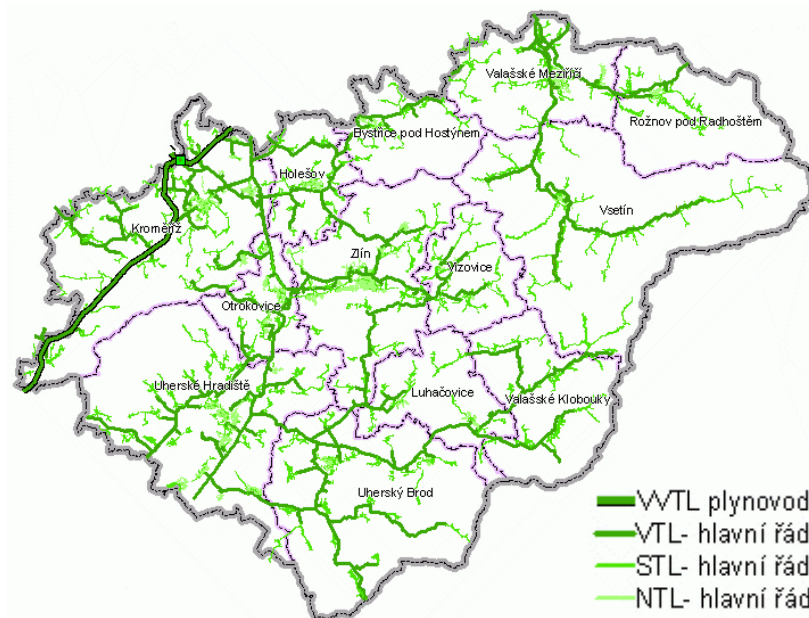
[4; 17]

1.8.1.4 Plynofikace

V současné době je 90% obcí Zlínského kraje napojeno na distribuční soustavu zemního plynu. Pozornost distribučních společností se nyní koncentruje spíše na zahuštění odběrů v již plynofikovaných sídlech a na plynofikaci sídel, kde již bylo vyjasněno spolufinan-

cování investice ze strany obce. Nárůst ceny zemního plynu v několika posledních letech vyvolává odklon od spotřeby zemního plynu, v obcích zůstávají mrtvé přípojky, nebo je plyn využíván pouze na vaření. Některé obce mají problémy naplnit požadavky poskytnutých státních dotací na investici do plošné plynofikace. Některé obce, které doposud zásobovány zemním plynem nejsou, se buď již rozhodly k přechodu na centrální vytápění biomasou (Roštín, Hostětín, Valašská Bystřice) a mají k tomu vhodné podmínky, některá, zejména malá sídla, k plynofikaci vhodná (z pohledu návratnosti investice pro distribuční společnost) ani nejsou.

[18]

Obr. 9 Soustava zásobování zemním plynem (stav 2002-2003), [38]

1.8.1.5 Vodní hospodářství

Území kraje odvodňuje řeka Morava a její přítoky, např. Bečva a Olšava. Morava se vlévá do Dunaje, který její vody odvádí do Černého moře. Okrajové části kraje na severu (za hradbou Jeseníků) a severovýchodě odvodňuje řeka Odra do Baltského moře.

Ve Zlínském kraji lze realizovat na stávajících nevyužitých vodních dílech (jezy, nádrže) přibližně 3,2 MW instalovaného výkonu s předpokládanou roční výrobou 15567 MWh/rok.

V souvislosti s výhledovým splavněním Moravy v rámci vodní cesty Dunaj-Odra-Labe by bylo možno na nově vybudovaných jezích na řece Moravě realizovat cca 8,4 MW s předpokládanou roční výrobou 39000 MWh/rok. Celkový orientačně stanovený dostupný potenciál vodní energie ve Zlínském kraji činí cca 11,58 MW s předpokládanou roční výrobou 54567 MWh/rok.

[7]

1.8.2 Občanská vybavenost

1.8.2.1 Školství

Zlínský kraj zřizuje k dnešnímu dni 119 příspěvkových organizací ve školství. Ještě v roce 2000 to bylo 158. Pokračuje tedy v postupném procesu tzv. optimalizace neboli slučování škol. Perspektivní možnost, jak zaplnit nebo nahradit chybějící kapacity škol skýtá segment „dalšího vzdělávání dospělých“. V současnosti se na něm podílejí střední školy poměrně nepatrně, zatímco privátní vzdělávací instituce v této aktivitě jednoznačně vedou. To by se však mělo do budoucna změnit.

Vzhledem k dosavadnímu demografickému vývoji bude i nadále pokračovat pokles celkových počtů žáků ve školách, byť se to projeví u jednotlivých druhů škol odlišně. Základní školy mají největší úbytek dětí již téměř za sebou. Ve větším rozsahu se nyní projeví především na druhém stupni. V případě středních škol nastane velmi výrazný pokles počtu studentů, který skončí až v letech 2012 – 2014. Lze reálně předpokládat, že celkový počet chlapců a děvčat na středních školách bude na úrovni dvou třetin současného stavu.

Určitou výjimku představují mateřské školy. Zvýšený počet dětí v nich v poslední době však nesouvisí s demografickým vývojem, který je ostatně od roku 2000 ve věkové skupině 3 až 5-ti letých dětí stabilizovaný. Příčinou zvýšeného zájmu o umístění do mateřinek je zejména odklad povinné školní docházky a také umísťování dětí mladších tří let.

[25]

Síť předškolních a školních zařízení v kraji představuje 305 mateřských škol, 232 základních škol, 15 gymnázií, 50 středních odborných škol, 30 středních odborných učilišť, 11 vyšších odborných škol. Poměrně trvalý je zájem o vzdělávání v gymnaziálních oborech,

malý zájem je naopak o obory ukončené výučním listem, u nichž nabídka škol vysoce překračuje poptávku.

Ve Zlínském kraji působí 2 vysoké školy. Je to Univerzita Tomáše Bati v krajském městě, jež má veřejnoprávní statut a uděluje bakalářský a magisterský stupeň vzdělání na 3 fakultách. Druhou je soukromá vysoká škola Evropský polytechnický institut v Kunovicích.

[17]

1.8.2.2 Zdravotní a sociální péče

Zdravotní péče je ve Zlínském kraji poskytována 15-ti lůžkovými zdravotnickými zařízeními, které v souhrnu disponují 2820 akutními lůžky a 1781 lůžky následné péče. Lze konstatovat, že tato lůžková kapacita je pro zajištění zdravotnických služeb obyvatelstvu Zlínského kraje plně dostačující.

Zdravotní péči ve Zlínském kraji poskytují tyto subjekty:

- Krajská nemocnice T. Bati, a. s.
- Uherskohradištská nemocnice, a. s.
- Kroměřížská nemocnice, a. s.

Zlínský kraj je dále zřizovatelem těchto zdravotnických zařízení:

- Nemocnice Vsetín, p.o.
- Dětské centrum Zlín, p.o.
- Kojenecký ústav a dětský domov Valašské Meziříčí, p.o.

Kromě krajem řízených nemocnic v regionu působí také zdravotnická zařízení zřizována městy, soukromými subjekty a Ministerstvem zdravotnictví ČR.

V roce 2004 přistoupil Zlínský kraj ke sloučení okresních středisek zdravotnické záchranné služby Vsetín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín pod jednu organizaci – Zdravotnická záchranná služba Zlínského kraje. Ředitelství této organizace je umístěno v krajském městě Zlíně, výjezdová stanoviště této organizace jsou umístěna tak, aby byla zajištěna dostupnost této služby rovnoměrně po celém kraji.

Tab. 1 Přehled zdravotnických zařízení ve ZLK, [29]

Druh zdravotnického zařízení	Počet
Nemocnice akutní péče	9
Nemocnice následné péče	2
Léčebny dlouhodobě nemocných	4
Psychiatrická léčebna	1
Lázeňské léčebny	7
Hospic	2
Ordinace praktických lékařů pro dospělé	287
Ordinace praktických lékařů pro děti a dorost	118
Ordinace praktického lékaře -stomatologa	335
Ordinace praktického lékaře - gynekologa	65
Ordinace lékaře - specialisty	322
Psychologové	19
Logopedi	11
Zařízení domácí zdravotní péče	28
Praxe rehabilitačních pracovníků - nelékařů	41
Návštěvní služba sestry	12
Záchytná stanice	1
Lékárny	129
Výdejny zdravotnických prostředků	1
Zdravotnická záchranná služba	1
Krajská hygienická stanice	1
Zdravotní ústav	1
Zvláštní dětská zařízení	8

Nejznámější službou, již mohou využívat senioři, kteří již nemohou ani za pomoci jiných služeb zůstat ve svých domácnostech, jsou domovy pro seniory. Ve Zlínském kraji funguje celkem 32 zařízení tohoto typu s celkovou kapacitou 2701 míst.

[27; 29]

1.9 Zemědělství, lesnictví

Region lze geograficky rozdělit do dvou základních částí. Jednu z nich tvoří nížinné oblasti převážně kolem toku Moravy, které nabízejí příhodné podmínky pro pěstování náročných zemědělských plodin, ovoce a zeleniny.

Druhou oblast tvoří horská, dosud téměř nedotčená, území. Horské louky a pastviny včetně CHKO Bílé Karpaty a Beskydy poskytují možnosti pro specifické formy zemědělské produkce, například pasterectví a další aktivity, jež souvisí se zachováním svébytného rázu

krajiny i kultury. Jde o turisticky atraktivní projekty, které však dosud nejsou dostatečně využity.

[11]

1.10 Hospodářství

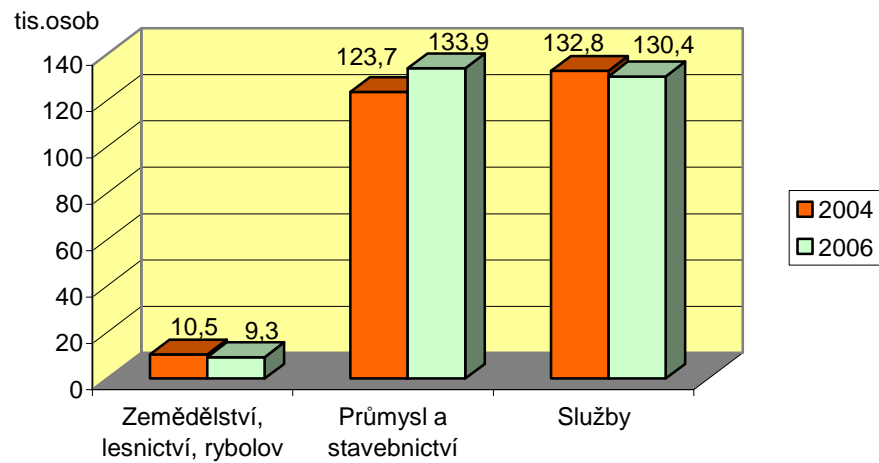
Ekonomický pilíř Zlínského kraje vykazoval v roce 2005 a 2006 podle některých stěžejních indikátorů příznivější výsledky, než tomu bylo v předchozích letech. I když se regionální hrubý domácí produkt na obyvatele ve srovnatelných cenách jako klíčový ukazatel ekonomického pilíře pohybuje stále pod republikovou úrovní, v těchto posledních dvou letech jeho regionální meziroční přírůstek překonal meziroční republikový růst. Zároveň podíl hrubého domácího produktu a počtu zaměstnaných na sledovaném území, tedy indikátor produktivity práce, dosáhl v kraji nadprůměrných meziročních přírůstků převyšujících republikové. Rok 2006 pro region znamenal i nejvyšší mezikrajské meziroční zvýšení úplných nákladů práce a zároveň kraj toho roku dosáhl jednoznačně nejvyššího deficitu salda příjmů a výdajů veřejných rozpočtů na celkových výdajích těchto rozpočtů v % mezi kraji.

V roce 2006 se Zlínský kraj na celkovém hrubém domácím produktu České republiky podílel 4,6 %. Ukazatel regionálního HDP přepočtený na jednoho obyvatele dosahoval částky Kč 254 466,--.

Podíl zaměstnanců malých a středních podniků je v kraji nadprůměrný, třetí nejvyšší na krajské úrovni. Největší podíl zaměstnaných v těchto podnicích vykazuje sektor služeb, velmi vysoký, mezikrajsky nejvyšší, je rovněž v sekundárním sektoru.

[8]

Graf 3 Struktura zaměstnanosti ve ZLK podle základních sektorů ekonomiky v letech 2004 a 2006

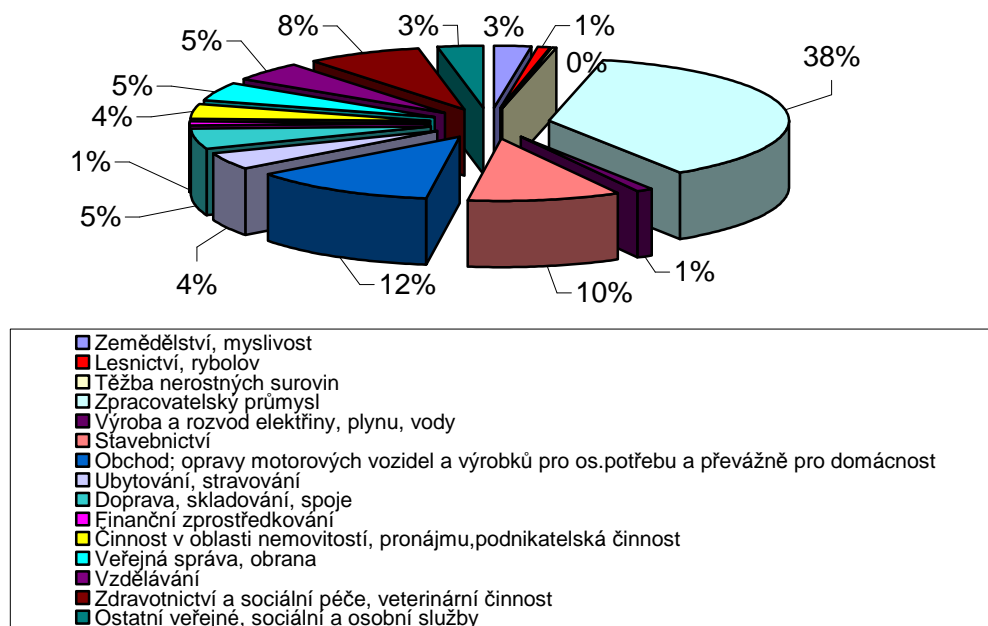
Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejvíce lidí je zaměstnáno:

- 1) v průmyslu
- 2) v oblasti obchodu, oprav motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost
- 3) ve stavebnictví
- 4) v oblasti zdravotnictví, sociální péči a veterinární činnosti
- 5) v dopravě, skladování a spojích
- 6) ve veřejné správě, obraně

Kompletní přehled zaměstnanosti ve Zlínském kraji dle klasifikace OKEČ přináší následující graf.

Graf 4 Zaměstnání v NH podle odvětví OKEČ (2006)

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Následující tabulka představuje největší zaměstnavatele v rámci Zlínského kraje. Jedná se o abecední výčet.

Tab. 2 Zaměstnavatelé s největším počtem pracovníků ve Zlínském kraji

ZAMĚSTNAVATEL	ODVĚTVÍ ČINNOSTI
Aliachem ¹ , závody Napajedla a Chropyně	Výroba základních chemických látek
Barum Continental, Otrokovice	Výroba pryžových plášťů a duší
Česká zbrojovka, Uherský Brod	Výroba a opravy zbraní a munice
České dráhy	Železniční doprava
Delphi Czech Republic ² , závody Slušovice a Vizovice	Výroba elektrických zařízení
Krajská nemocnice Tomáše Bati	Zdravotní péče
MITAS ³ , závody Zlín a Otrokovice	Výroba pryžových plášťů a duší
ON semiconductor Czech Republic, Rožnov p.R.	Výroba elektronek a elektronických součástek
TCT, Vidče	Výroba elektronických součástek
TON, Bytčice pod Hostýnem	Výroba sedacího nábytku
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Vzdělání

Pramen: Databáze CRR MU v Brně

¹ Sídlo v Pardubicích, ² sídlo v Bakově nad Jizerou, ³ sídlo v Praze

1.11 Průmysl

Dosavadní průmyslový potenciál kraje je založen na existenci dříve klíčových strojírenských výrobních podniků. Značný význam mají závody zpracovatelského průmyslu, zejména: obuvnického, dřevozpracujícího, kožedělného a dále chemie, gumárenství, potravinářství. Ty dosud patří k předním zásobovatelům spotřebního zboží na českém trhu. Nemají však potřebnou výkonnost - s výjimkou těch, do nichž vstoupil zahraniční investor.

Většina pozemků v průmyslových zónách, které v kraji vznikly v minulosti, je již obsazena či rozprodána. Do zón zaměřily hlavně společnosti z jejich okolí.

Ve Zlínském kraji vznikne v nejbližších letech několik dalších průmyslových zón. Největší z nich bude v Holešově na Kroměřížsku, kterou jako strategickou podporuje i stát. Do šesti let by zde podle údajů hejtmánství měli investoři vytvořit přibližně 12000 pracovních míst.

Kraj vkládá do zóny se zhruba 360 hektary velké naděje. Měla by přispět ke snížení nezaměstnanosti, růstu HDP, prostřednictvím subdodávek a služeb podpořit malé a střední podnikatele v okolí a podpořit rozvoj regionu. Při obsazování bude uplatněn diverzifikovaný přístup, a tím se zajistí eliminace budoucího rizika. Plný provoz zóny kraj očekává v roce 2012.

Připravované průmyslové zóny se nacházejí dále v Hulíně, Starém Městě, Kunovicích, Otrokovicích, Uherském Brodě, Zašové a Bánově.

Většina průmyslových zón ve Zlínském kraji, které jsou ale podstatně menší než ta holešovská, má již všechny pozemky zaplněny či je radnice rozprodaly budoucím investorům.

[5; 12]

1.12 Trh práce

V prosinci 2007 evidovali úřady práce ve Zlínském kraji celkem 20171 uchazečů o zaměstnání, což je o 1046 více lidí bez práce oproti minulému měsíci. Míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji dosáhla v prosinci 2007 hodnoty 6,02 procenta. Přičemž mezi okresy Zlínského kraje existují velké rozdíly.

Volných pracovních míst je evidováno celkem 6683 - tzn. 3 uchazeči na 1 volné pracovní místo. Nejvyšší míru nezaměstnanosti dosahuje dle údajů ČSÚ okres Kroměříž (7,18 %),

který je následován okresem Vsetín (7,14 %). Naopak nejnižší nezaměstnanost vykazuje okres Zlín (5,07 %) a dále pak okres Uherské Hradiště (5,31 %).

[17]

Níže uvedená tabulka představuje vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých okresech Zlínského kraje v letech 2001 – 2006. Zcela zřetelně deklaruje, že i z dlouhodobého hlediska se pořadí okresů příliš nemění. Prvenství v nejnižší míře nezaměstnanosti obsazují střídavě okres Zlín a Uherské Hradiště. Naopak nejvyšší míru nezaměstnanosti dosahují střídavě okres Kroměříž a Vsetín.

Tab. 3 Procentuální míra nezaměstnanosti v letech 2001 – 2006

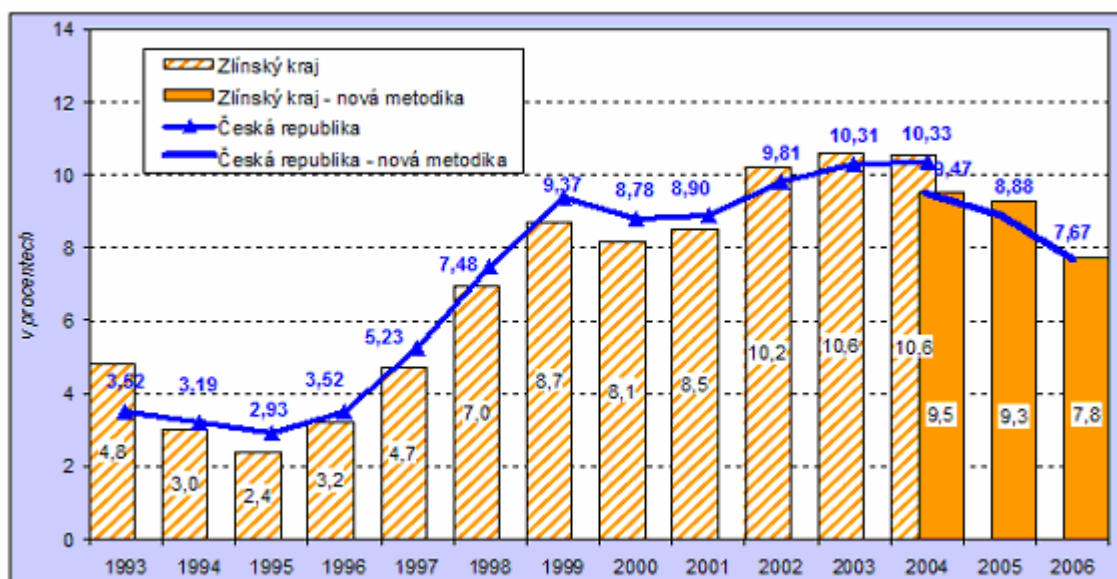
Území	2001	2002	2003	2004*	2005	2006
ČR	8,90	9,81	10,31	9,47	8,88	7,67
Zlínský kraj	8,51	10,22	10,61	9,53	9,27	7,75
v tom okresy						
Zlín	7,46	9,72	9,99	8,45	8,00	6,34
Uh.Hradiště	7,26	8,69	9,17	7,97	7,72	6,49
Kroměříž	9,83	11,04	11,57	11,86	11,69	9,48
Vsetín	10,24	11,85	12,13	10,89	10,79	9,71

Pramen: ČSÚ

Následující graf porovnává míru nezaměstnanosti Zlínského kraje již jako celku s mírou nezaměstnanosti České republiky. Z grafického zobrazení vyplývá, že se Zlínský kraj až do roku 2002 držel v míře nezaměstnanosti pod průměrem ČR.

* nová metodika

Graf 5 Registrovaná míra nezaměstnanosti ve ZLK (1993 – 2006)

Pramen: převzato z portálu pracoviště ČSÚ pro Zlínský kraj

1.13 SWOT analýza – souhrnné zhodnocení silných a slabých stránek, rozvojových příležitostí a ohrožení Zlínského kraje

1.13.1 Popis metody

Pro závěrečné zhodnocení socioekonomické situace Zlínského kraje jsem využila tzv. SWOT analýzu. Jedná se o moderní metodu, která je v evropských podmínkách již běžně používána v oblasti státní správy a územní samosprávy v regionálním rozvoji a plánování.

SWOT analýza je zkratka z anglických slov Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats, tj. síla (silná stránka) – slabost (slabá stránka) – příležitost (možnost) – ohrožení (hrozba).

Podstatou této metody je odhalení a současně vzájemné porovnání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu a možností a hrozeb, které na něj působí zvenčí. Smysl SWOT analýzy spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování či alespoň omezování slabých stránek, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností a naopak se omezuje dopad takto pojmenovaných hrozeb.

[6]

1.13.2 Silné stránky

Průmysl, podnikání
- Podnikatelská tradice Tomáše Bati a tradice vědy a výzkumu
- Existující a vznikající podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky
- Přístup podniků Zlínského kraje k akademickému sektoru jako potenciálnímu partnerovi
- Silná odvětví plastikařského, gumárenského a chemického průmyslu
Lidské zdroje
- Vysoký podíl rodáků
- Kvalifikovaná a cenově konkurenceschopná pracovní síla
- Vysoký podíl zaměstnanosti v terciéru
- Nízká míra nezaměstnanosti v mezikrajském srovnání
Technická a občanská vybavenost
- Převažující vytápění zemním plynem
Cestovní ruch
- Škála kulturních a folklórních tradic v aktivní formě, bohatá tradice řemeslné výroby
- Originalita ZLK - střet 3 národopisných celků: Valašsko, Slovácko, Haná
- Řada kulturních památek, přírodních památek a rezervací
- Hustá síť značených turistických tras
- Tradice lázeňství (Luhačovice)
Životní prostředí a přírodní zdroje
- Ložiska stavebních materiálů (ložiska štěrkopísků mají celorepublikový význam)

1.13.3 Slabé stránky

Průmysl, podnikání
- Nedostatečná dopravní infrastruktura bránící rozvoji podnikání
- Okrajová geografická poloha
- Podprůměrná ekonomická vyspělost regionu v rámci ČR (dle HDP/cap)
Lidské zdroje
- Nezájem žáků o učňovské obory
- Absence kvalitní pracovní síly z důvodů nízkých platů
Technická a občanská vybavenost
- Špatná dopravní dostupnost v rámci silniční a železniční dopravy, chybí napojení na dálniční síť
- Nedostatek parkovacích ploch
Cestovní ruch
- Nedostatečně rozvinutá turistická infrastruktura sídel (ubytovací, rekreační služby)
Životní prostředí a přírodní zdroje
- Dominance v množství potenciálně karcinogenních látek v emisích do ovzduší a vody

1.13.4 Příležitosti

Průmysl, podnikání
- Lepší využívání průmyslových zón a revitalizace „brownfields“ ve vazbě na inovační aktivity
- Zatraktivnění regionu pro investory i pracovní sílu zlepšením jeho dopravní dostupnosti
- Zakládání a rozvoj klastrů a využití jejich potenciálu
Lidské zdroje
- Rozvoj a podpora učňovského školství a zajištění kvalifikované pracovní síly pro zpracovatelský průmysl
Technická a občanská vybavenost
- Dostavba železniční tratě Vizovice - Valašská Polanka (železniční napojení na Slovensko)
- Napojení Zlínského kraje na dálniční síť
- Průmyslová zóna Holešov
Cestovní ruch
- Rozvoj produktů zaměřených na lyžování a zimní dovolenou na regionální úrovni (Chřibý, Bílé Karpaty, Hostýnské a Vizovické vrchy)
- Intenzivnější využití Baťova kanálu s prodloužením splavnosti řeky Moravy k rekreačním účelům a k rozvoji turistiky
Životní prostředí a přírodní zdroje
- Splavnění řeky Moravy k výrobě vodní energie

1.13.5 Hrozby

Průmysl, podnikání
- Odchod firem a investorů ze Zlínského kraje
- Nedůvěra či neochota podnikatelské sféry ke spolupráci s územní samosprávou na aktivitách rozvoje regionu
Lidské zdroje
- Obtížné udržení a získávání kvalitních pracovníků z důvodu nízké platové úrovně ve vědě a výzkumu
- Odchod kvalifikovaných pracovníků a VŠ absolventů ze Zlínského kraje ("odliv mozků")
- Nedostatek kvalifikované pracovní síly odpovídající potřebám firem
- Rostoucí zranitelnost určitých kategorií obyvatel (ZP, starší ročníky, nekvalifikovaní absolventi škol, ženy)
Technická a občanská vybavenost
- Zpoždování výstavby komunikací
Cestovní ruch
- Konkurence sousední turistické nabídky
- Opomíjení a podceňování významu kvality služeb v konkurenci se sousedními regiony
- Problémy v rozvoji intenzivnějších forem cestovního ruchu v oblasti ochrany přírody
Životní prostředí a přírodní zdroje
- Pokračování nekontrolovatelného rozvoje individuální silniční dopravy

Významným inspirativním zdrojem pro zpracování výše uvedené SWOT analýzy se stala swot analýza zpracovaná v rámci Regionální inovační strategie Zlínského kraje uvedena v internetových zdrojích pod číslem 16.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 HODNOCENÍ VYBRANÝCH FAKTORŮ V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH ZLÍNSKÉHO KRAJE

Cílem této kapitoly je provést zhodnocení vývoje vybraných ukazatelů vztahujících se k životním podmínkám obyvatel v jednotlivých okresech Zlínského kraje. Tyto faktory pak budou dále využity pro zpracování multifaktorové analýzy v následující kapitole.

2.1 Metodika

Nejprve bylo nutné zamezit možné rozdílné interpretaci pojmů, jejichž význam je pro splnění stanoveného cíle předkládané diplomové práce podstatný.

Stěžejním krokem bylo pečlivé a odpovědné zvážení faktorů, jež se vztahují k životním podmínkám běžných obyvatel a významnou měrou ovlivňují kvalitu jejich životů a tím tedy samotnou spokojenost. Úkol to byl nelehký, neboť faktorů, jež mají co do činění se zkoumanou oblastí existuje celá řada. Proto se jako nevyhnutelné ukázalo stanovit kritérium výběru faktorů.

Poté následovalo provedení základní identifikace faktorů (plný název, zkrácený název, jednotka měření, vliv daného faktoru na zkoumanou oblast, pramen informace, regionální úroveň měření, přibližná doba platnosti zjištěného údaje, stanovení optima). Stanovení optimálních hodnot u jednotlivých faktorů znamená určit, jaká hodnota je nejvýhodnější z hlediska zkoumané oblasti (životní podmínky) a také která je nejméně příznivá – antioptimální. Dalším krokem bylo zjištění potřebných dat, čerpaných převážně z internetového portálu Českého statistického úřadu. Pro samotné vyhodnocení vybraných údajů byla použita metoda historická a metoda komparace.

2.2 Interpretace stěžejních pojmů

Následujícím slovním spojením je nutno rozumět pro účely předkládané diplomové práce tímto způsobem:

Životní podmínky: lze definovat pomocí metaforického vyjádření jako: „dobrá adresa pro život“. Taková adresa je dána nejen pocitem bezpečí, jistoty (stabilita v oblasti sociální), kvalitou ovzduší (oblast ekologie), ale také situací na lokálním trhu práce (ekonomická oblast).

Kvalita života: jedná se o vícerozměrnou veličinu, kterou můžeme definovat jako „subjektivní posouzení životních podmínek“.

Běžný obyvatel: zde se má na mysli průměrný řadový občan ČR, jemuž k pocitu spokojenosti stačí dosažení takového standardu, který je společností vnímán jako „obvyklý“.

2.3 Kritérium výběru faktorů

Při výběru faktorů se vycházelo z chápání „životních podmínek“ dle výše uvedené definice, platící pro tuto konkrétní diplomovou práci. Dále bylo nutno, aby vztah faktorů ke zkoumané oblasti byl jasný a co nejužší; data musela být k dispozici z důvěryhodných zdrojů, zveřejnitelná a zpětně dohledatelná.

2.4 Identifikace zvolených faktorů

Zkrácený název	EMISE DO OVZDUŠÍ	<i>Pořadové číslo</i>	<i>1</i>
Plný název	Emise základních znečišťujících látek do ovzduší		
Jednotka měření	kg/obyv.		
Optimum	MINIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č.1:

Tento ukazatel zahrnuje nejvýznamnější škodliviny, jejichž množství se měří přímo u jejich zdrojů. Jedná se o agregovaný ukazatel, který v sobě nese: tuhé emise, emise oxidu siřičitého, oxidu dusíku a oxidu uhelnatého. Ukazatel zachycuje pouze emise ze zdrojů kategorie REZZO 1 (velké zdroje).

Vztah faktoru č. 1 ke zkoumané oblasti:

Hodnota ukazatele roste s rostoucí intenzitou výroby, snižuje atraktivitu regionu a působí negativně na jeho celkovou přitažlivost a úroveň života.

Zkrácený název	PODÍL ZASTAVĚNÝCH PLOCH K OSTATNÍM PLOCHÁM	<i>Pořadové číslo</i>	2
Plný název	Podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy okresu		
Fyzikální jednotka	%		
Optimum	MINIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální stupeň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 – 3 roky	

Popis ukazatele č. 2:

Ukazatel do určité míry charakterizuje jednoduchým způsobem bilanci půdy v daném okrese. Zachycuje podíl rozlohy okresu nenávratně odejmutý volné krajině, přičemž za volnou se pokládá souhrn ploch zemědělské půdy (orná, chmelnice, vinice, zahrady, sady, louky, pastviny) a části půdy nezemědělské (lesy, rybníky a vodní plochy).

Vztah faktoru č. 2 ke zkoumané oblasti:

Jedná se o jeden z důležitých indikátorů ekologického stavu krajiny resp. daného okresu. Kromě sféry ekologické, je tu i aspekt soukromí. Přičemž v oblasti ekologie platí tato úměra – čím vyšší hodnoty daný ukazatel dosáhne, tím budou obyvatelé daného regionu bojovat s horšími podmínkami pro život (znečištění ovzduší lidskou činností – vytápění domácností, odpad z výrobní činnosti místních firem apod.) Pro oblast soukromého života platí, že čím nižší bude hodnota tohoto ukazatele, tím bude obyvatelům okresu zajištěno větší soukromí. Z obou těchto pohledů je tedy výhodné, aby ukazatel dosahoval co možná nejmenších hodnot.

Zkrácený název	POHYB OBYVATEL - SALDO	<i>Pořadové číslo</i>	3
Plný název	Souhrn relativního přírůstku obyvatel přirozeného a relativního přírůstku stěhováním		
Jednotka měření	Počet osob/1000 obyv.		
Optimum	MAXIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1rok	

Popis ukazatele č. 3:

Ukazatel podává informace o celkovém přírůstku obyvatel zjištěný jako rozdíl přirozeného přírůstku obyvatel (rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých osob) a přírůstku daným stěhováním (rozdíl mezi počtem přistěhovaných a odstěhovaných osob).

Vztah faktoru č. 3 ke zkoumané oblasti:

Jedná se o výraznou charakteristiku místní atraktivity regionu. Negativní saldo svědčí nejen o nepříznivých momentálních podmínkách pro život obyvatel, nižší porodnosti, vyšší úmrtnosti atp., ale také naznačuje nepříznivý vývoj v budoucnosti – další snižování ekonomického potenciálu, zředování sítě služeb, nižší odbytové možnosti, snižující se objem trhu práce atd.

Zkrácený název	MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI	<i>Pořadové číslo</i>	4
Plný název	Míra registrované nezaměstnanosti		
Jednotka měření	%		
Optimum	MINIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 4:

Registrovaná míra nezaměstnanosti je podíl, kde v čitateli je počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli ekonomicky aktivní obyvatelstvo (součet zaměstnaných z VŠPS, počtu pracujících cizinců podle evidence MPSV a MPO a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání). Údaje o počtu zaměstnaných jsou počítány jako klouzavé průměry za posledních 12 měsíců.

Vztah faktoru č. 4 ke zkoumané oblasti:

Při minimální nezaměstnanosti je maximálně využit potenciál pracovních sil v okrese.

Práce je pro člověka nejdůležitější podmínkou jeho existence, přináší mu materiální užitek, dává mu pocit seberealizace a společenské užitečnosti. Vřazuje ho do sociálních vztahů, uspokojuje potřeby tížádsti, sebeuplatnění i sebeúcty. Násilné porušení tohoto těsného symbiotického vztahu práce a života člověka má prokazatelné negativní následky - sociální, psychologické i zdravotní.

Zkrácený název	UCHAZEČI NA JEDNO PRACOVNÍ MÍSTO	<i>Pořadové číslo</i>	5
Plný název	Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo		
Jednotka měření	Počet osob		
Optimum	MINIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 5:

Počet uchazečů připadající na jedno volné pracovní místo se získá jako podíl počtu neumístěných uchazečů o zaměstnání k počtu volných pracovních míst.

Vztah faktoru č. 5 ke zkoumané oblasti:

Z hlediska zkoumaných životních podmínek konkrétních obyvatel v daném okrese je vhodné, aby tento ukazatel vykazoval co nejnižší hodnotu. Každý občan si pak může kdykoli najít co nejlépe placené pracovní místo, což určitě přispěje k jeho osobní spokojenosti.

Zkrácený název	ORDINACE PRAKTICKÝCH LÉKAŘŮ	<i>Pořadové číslo</i>	6
Plný název	Počet ordinací praktických lékařů na 1000 obyvatel		
Jednotka měření	Ordinace/1000 obyv.		
Optimum	MAXIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 6:

Souhrn počtu samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé, děti, stomatologů, gynekologů a specialistů přepočtený na 1000 obyvatel.

Vztah faktoru č. 6 ke zkoumané oblasti:

Počet ordinací naznačuje úroveň zdravotní péče v jednotlivých okresech. Dostatečně hustá a dostupná síť ordinací přispívá ke spokojenosti občanů (přiblížení k instituci „rodinných lékařů“, užší kontakt lékařů a občanů, systematictější péče).

Zkrácený název	ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍ PÉČE	<i>Pořadové číslo</i>	7
Plný název	Počet míst v zařízení sociální péče na 1000 obyvatel		
Jednotka měření	Počet míst/1000 obyv.		
Optimum	MAXIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 7:

Ukazatel v sobě zahrnuje počet míst v ústavech sociální péče pro dospělé, počet míst v penzích pro důchodce, v domech s pečovatelskou službou a ostatních zařízeních sociální péče. V ukazateli není zahrnut počet míst v ústavech sociální péče pro mládež, neboť na úrovni okresů nejsou údaje kompletní.

Vztah faktoru č. 7 ke zkoumané oblasti:

Počet míst v zařízeních sociální péče udává informaci o sociálním vybavení regionů i o možnostech doplnění, případně nahrazení rodinné péče o děti a mládež, o trvale a dlouhodobě nemocné spoluobčany a seniory. Existence takových institucí zajišťuje určitý pocit bezpečí dotčených spoluobčanů.

Zkrácený název	KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ	<i>Pořadové číslo</i>	8
Plný název	Počet kulturních zařízení na 1000 obyvatel		
Jednotka měření	Počet zařízení/1000 obyv.		
Optimum	MAXIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 – 3 roky	

Popis ukazatele č. 8:

Souhrn počtu registrovaných kulturních zařízení v daném okrese. Jedná se o souhrnný ukazatel zachycující počet kin, multikin, divadel, muzeí, galerií, knihoven a přírodních amfiteátrů.

Vztah faktoru č. 8 ke zkoumané oblasti:

Tento ukazatel představující nabídku kulturního vyžití občanů, byl zařazen proto, aby tato oblast života byla vůbec do hodnocení zahrnuta. Bohužel nepostihuje kvalitu, počet míst, počet návštěvníků a případně další kvantitativní ukazatele. Jiný vhodnější ukazatel se však nepodařilo nelézt.

Zkrácený název	DOKONČENÉ BYTY V ROCE 2006	<i>Pořadové číslo</i>	9
Plný název	Počet dokončených bytů v roce 2006 včetně nástaveb a přístaveb na 1000 obyvatel		
Jednotka měření	Počet bytů/1000 obyv.		
Optimum	MAXIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 9:

Tento ukazatel udává momentální stav bytové výstavby v příslušném okrese.

Vztah faktoru č. 9 ke zkoumané oblasti:

Tento indikátor poskytuje informaci o komplexu ekonomických, geografických, investičních a sociálních podmínek pro rozvoj bytové výstavby. Jestliže se zvyšuje bytová výstavba znamená to, že je daný region pro obyvatele zajímavý, lákavý a že v něm chtějí žít.

Zkrácený název	NÁSILNÁ KRIMINALITA	<i>Pořadové číslo</i>	<i>10</i>
Plný název	Počet násilných trestných činů za rok na 1000 obyvatel		
Jednotka měření	Počet trestných činů/1000 obyv.		
Optimum	MINIMUM		
Pramen informace	Statistická ročenka Zlínského kraje, 2007		
Regionální úroveň měření	okres, kraj, ČR	Přibližná doba platnosti údaje: 1 rok	

Popis ukazatele č. 10:

Agregovaný ukazatel zachycující počet vyšetřených násilných trestných činů, tj. loupeže, znásilnění, vraždy a vloupání do bytů.

Vztah faktoru č. 10 ke zkoumané oblasti:

Tento ukazatel ovlivňuje značně pocit bezpečí obyvatel, a tím jejich spokojenost se životem v místě bydliště a pracoviště.

2.5 Hodnocení vývoje ukazatelů v čase

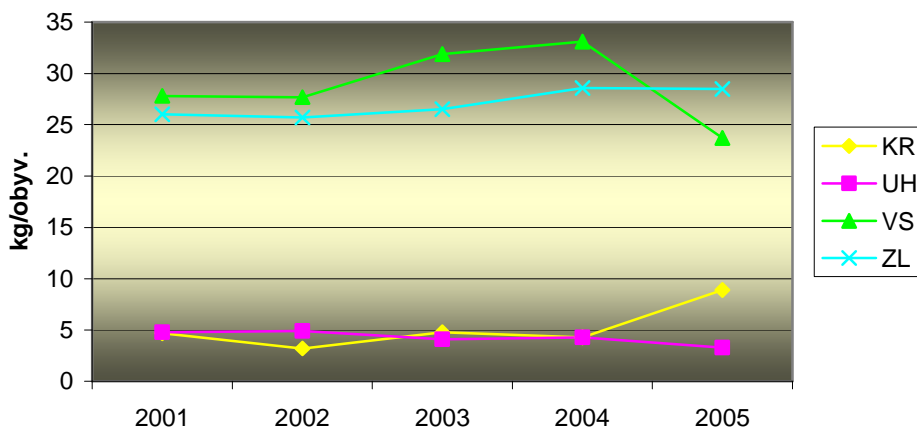
Níže uvedené hodnocení a grafické zpracování vychází z popisu daného ukazatele uvedené v předchozí kapitole „Identifikace faktorů“.

2.5.1 Emise základních znečišťujících látek do ovzduší

Z grafu 6 je jasně patrné, že nejvíce emisí do ovzduší vypouštějí okresy Zlín a Vsetín. Toto nechvalné „prvenství“ jim zajišťují především emise oxidu siřičitého.

Oxid siřičitý slouží jako indikátor znečištění ovzduší již řadu let. V devadesátých letech vykázal razantní pokles, ale v poslední době můžeme sledovat jeho postupný návrat do ovzduší.

Graf 6 Emise základních znečišťujících látek do ovzduší v letech 2001 – 2006

Pramen: ČSÚ, vlastní úprava

Mezi území zasažené zvýšenými emisemi SO_2 patří: území jižně od města Zlína, okolí Valašského Meziříčí, Bystřice pod Hostýnem a město Vsetín.

Mezi největší emitenty oxidu siřičitého patří: Teplárna Otrokovice, a. s. (30,6 %), DEZA, a. s. ,Valašské Meziříčí (17,6 %) a Moravské Teplárny, a. s. v obci Zlín (9,48 %).

Dalším významným zdrojem znečištění ovzduší jsou v okresech Zlín a Vsetín emise oxidu dusíku. V okrese Vsetín jsou to navíc i vyšší koncentrace oxidu uhelnatého, což mu v konečném důsledku zajišťuje pozici „absolutního vítěze“ v množství znečišťujících látek v ovzduší.

Lidské zdraví může být ovlivňováno, je-li v dýchací zóně přítomna vysoká koncentrace oxidu dusíku. Hlavním zdrojem vzniku dusíkatých látek je energetické spalování fosilních paliv, provoz motorových vozidel a domácí topeniště.

Mezi největší emitenty oxidu dusíku v okrese Vsetín se řadí: Energetika Jasenice, a. s.; CRYSTALEX, a. s. – sklárna Karolinka; Teplárna Jiráskova, DEZA, a. s; Valašské Meziříčí; STV Glass, a. s.; CS CABOT, s. r. o..

V okrese Zlín se jedná především o: Moravské Teplárny, a. s. a Teplárnu Otrokovice, a. s.

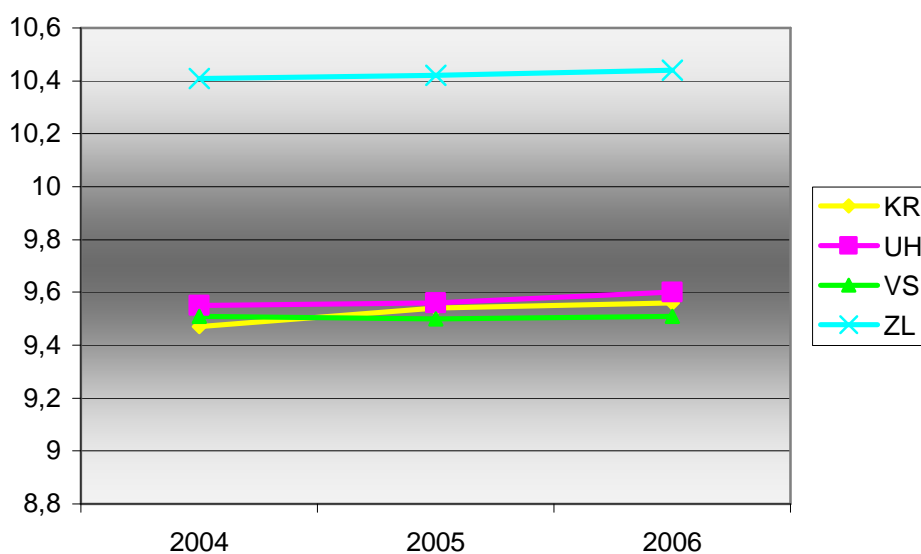
V okrese Kroměříž to jsou pak: Ton-Energo, a. s. – kotelna Holešov; Ton-Energo, a. s. - teplárna Bystřice pod Hostýnem; Energetika Chropyně, a. s. a v okrese Uherské Hradiště například Letecké závody, a. s. – nový závod – kotelna.

[13]

2.5.2 Podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy okresu

Mezi další ukazatele, jimiž lze indikovat ekologický stav krajiny resp. daného okresu se řadí podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy příslušného okresu. Z níže uvedeného grafu je zcela patrné dominantní postavení okresu Zlín, kde se podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy okresu pohybuje nad 10%.

Graf 7 Podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy daného okresu (v %)

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

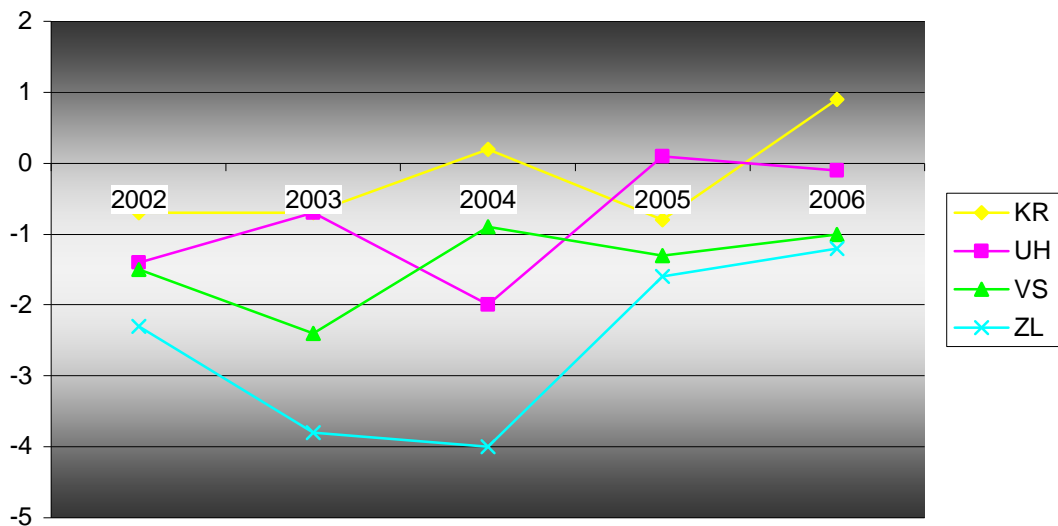
2.5.3 Celkový přírůstek přepočtený na 1000 obyvatel

Celkový přírůstek obyvatel je dán součtem přirozeného přírůstku a přírůstku daným stěhováním. Zatímco záporné hodnoty přirozeného přírůstku se pomalu stávají běžnými ve vět-

šině evropských států, přírůstek daný stěhováním závisí především na atraktivnosti daného regionu (čistota ovzduší, dostupnost zaměstnání, dostupnost a kvalita předškolních a školních zařízení, možnosti trávení volného času apod.).

Z grafického znázornění je patrné, že okres Zlín bojuje s nejnižší hodnotou celkového přírůstku přepočteného na 1000 obyvatel. Kladných hodnot se podařilo dosáhnout okresu Kroměříž a to v letech 2004 a 2006 a dále pak okresu Uherské Hradiště v roce 2005. Naopak okresy Vsetín a Zlín dosahují ve sledovaném období pouze záporných hodnot.

Graf 8 Celkový přírůstek přepočtený na 1000 obyvatel v letech 2002 - 2006

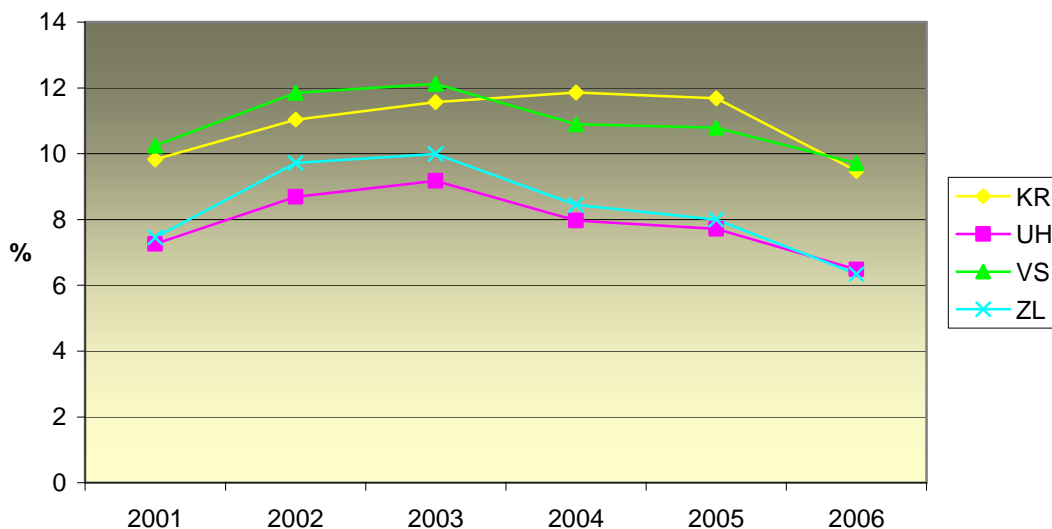

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

2.5.4 Míra registrované nezaměstnanosti

Nejnižší míru registrované nezaměstnanosti vykazovaly ve sledovaném období okresy Uherské Hradiště a Zlín. Dlouhodobě vyšší míra nezaměstnanosti je evidovaná v okresech Vsetín a Kroměříž.

Graf 9 Míra registrované nezaměstnanosti v letech 2001-2006

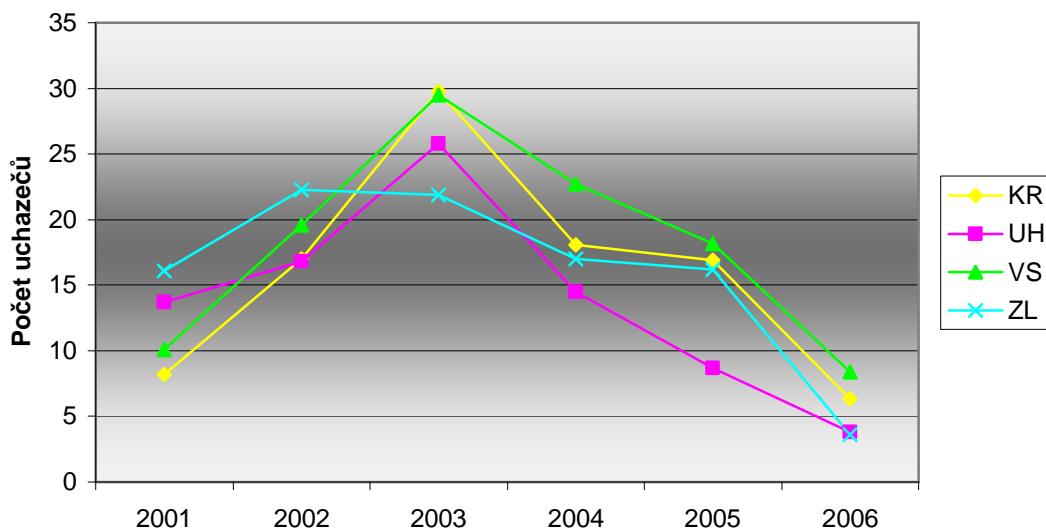
Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

2.5.5 Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo

Z následujícího grafu je patrný kolísavý průběh počtu uchazečů připadající na jedno volné pracovní místo a to ve všech zkoumaných okresech. Na jedné straně nižší počet uchazečů o zaměstnání připadající na 1 volné pracovní místo naznačuje větší možnost zapojení do pracovního procesu či větší možnost výběru pracovního místa. Na druhé straně je nutno připustit, že tento ukazatel v sobě nezahrnuje kvalifikaci daného uchazeče na danou „volnou“ pozici.

Počet uchazečů připadající na jedno volné pracovní místo do jisté míry odráží míru nezaměstnanosti v daném roce. Ve sledovaném období 2001 – 2006 dosahovala míra nezaměstnanosti ve všech sledovaných okresech nejvyšší hodnoty právě v roce 2003 (graf 9).

Graf 10 Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo

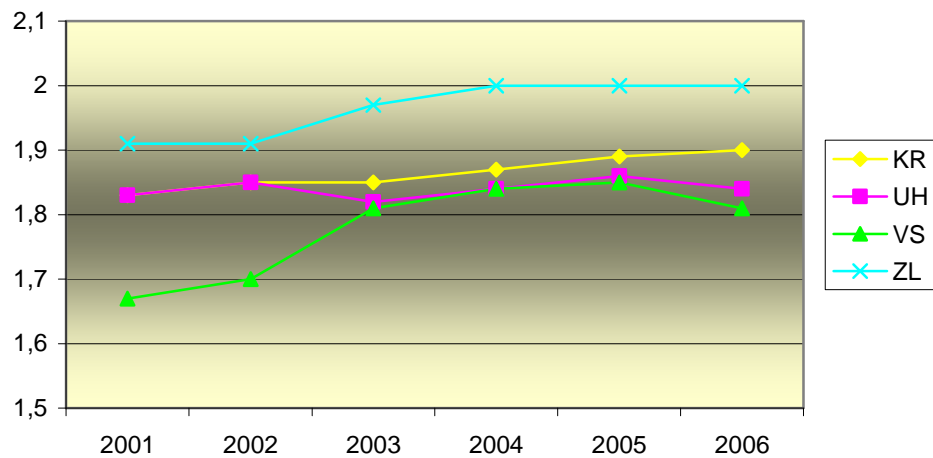

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

2.5.6 Počet ordinací praktických lékařů na 1000 obyvatel

Nejvíce ordinací praktických lékařů přepočtených na 1000 obyvatel mají k dispozici v okrese Zlín. Poté následuje okres Kroměříž, Uherské Hradiště a nejméně ordinací přepočtených na 1000 obyvatel se nachází v okrese Vsetín.

Graf 11 Počet ordinací praktických lékařů na 1000 obyvatel

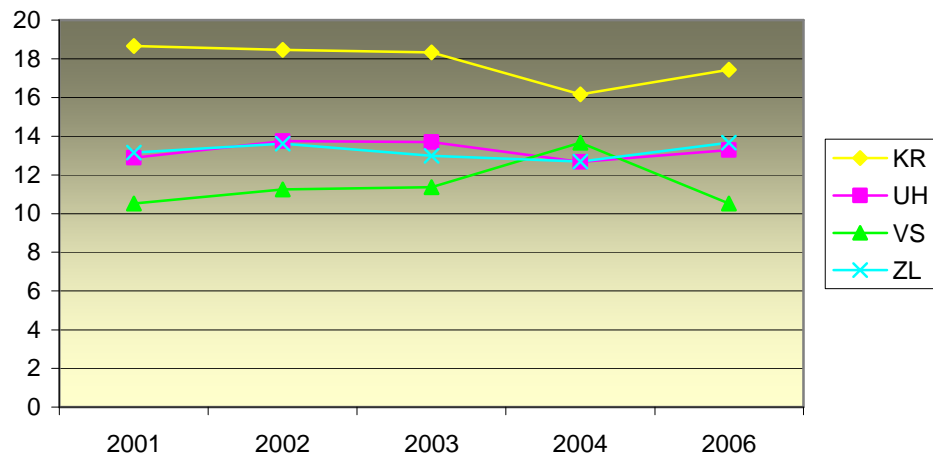

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

2.5.7 Počet míst v zařízení sociální péče na 1000 obyvatel

Evidence ČSÚ o počtu míst v zařízeních sociální péče není úplná (v roce 2005 zcela chybí okresní evidence o počtu míst v ústavech sociální péče pro dospělé a v domech s pečovatelskou službou - k dispozici jsou pouze údaje za celý ZLK), proto se v grafu rok 2005 nevyskytuje. Z níže uvedených tvarů křivek je však patrná určitá kapacitní stabilita, tudíž chybějící údaje za rok 2005 by nikterak neovlivnily celkové pořadí, které je následující: okres Kroměříž nabízí v zařízeních sociální péče pro své klienty nejvíce míst, v okrese Zlín a Uherské Hradiště je situace srovnatelná. S nejmenší kapacitou je pak potřeba počítat v zařízeních sociální péče v okrese Vsetín.

Graf 12 Počet míst v zařízeních sociální péče na 1000 obyvatel

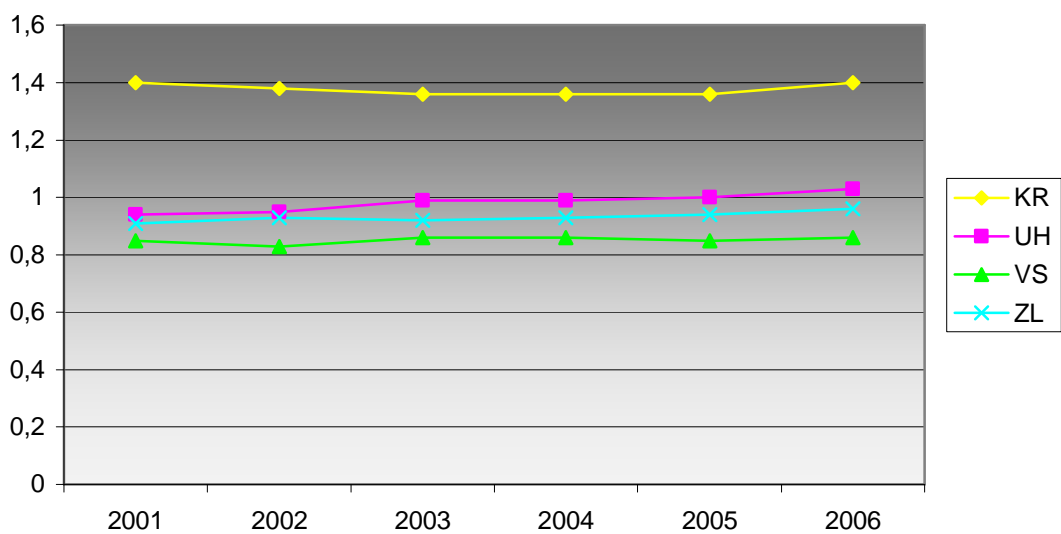

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

2.5.8 Počet kulturních zařízení na 1000 obyvatel

Ačkoli z grafického znázornění je jasně patrné, že nejvyšším počtem kulturních zařízení přepočtených na 1000 obyvatel disponuje okres Kroměříž, dále pak okres Uherské Hradiště, Zlín a Vsetín; nutno připomenout, že v pořadí není zohledněna kvalita kulturních zařízení ani počet míst v těchto zařízeních.

Graf 13 Počet kulturních zařízení na 1000 obyvatel

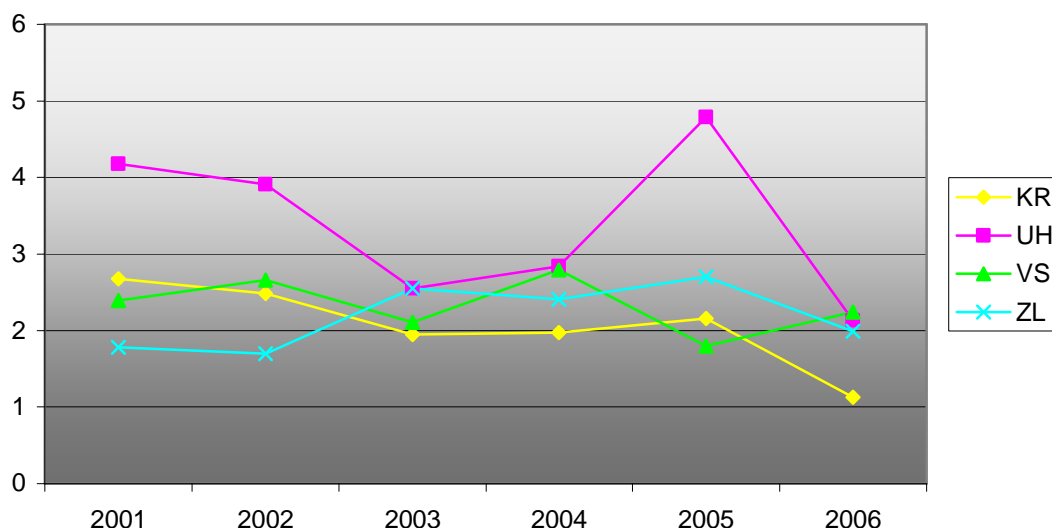
Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

2.5.9 Počet dokončených bytů včetně nástaveb a přístaveb na 1000 obyvatel

Ve sledovaném období bylo v okrese Uherské Hradiště dokončeno nejvíce bytů ve srovnání s ostatními okresy ZLK. Na tomto prvenství se podílí především výstavba rodinných domů, nástavby a přístavby. Spíše klesající tendenci v počtu dokončených bytů zaznamenal okres Kroměříž. V okresech Vsetín a Zlín je počet dokončených bytů v daném časovém úseku srovnatelný.

Graf 14 Počet dokončených bytů v roce 2006 včetně nástaveb a přístaveb na 1000

obyvatel

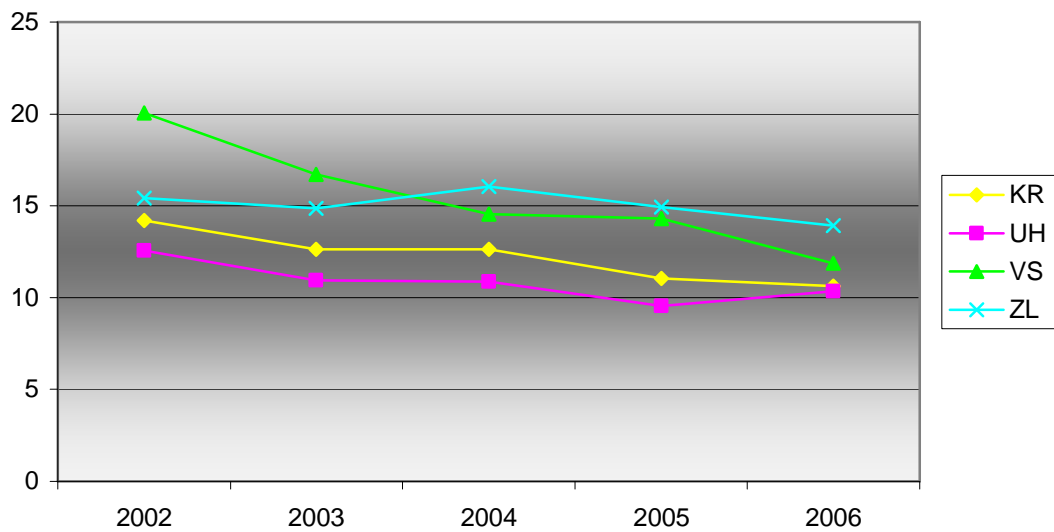

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

2.5.10 Počet násilných trestných činů za rok na 1000 obyvatel

Z uvedeného grafu je nejpatrnější snižování násilné kriminality v okrese Vsetín. Klesající tendenci počtu násilných trestných činů evidují v letech 2002 – 2006 také okresy Kroměříž a Uherské Hradiště. Okres Zlín ve sledovaném období nezaznamenal výrazné změny v počtu spáchaných násilných trestných činů.

Graf 15 Počet násilných trestných činů za rok na 1000 obyvatel

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

Podle záznamů Policie ČR došlo v loňském roce ve Zlínském kraji k mírnému nárůstu celkové kriminality oproti roku 2006. Obecná kriminalita, která zahrnuje například majetkovou, násilnou nebo mravnostní trestnou činnost a běžného občana se týká nejvíce, vzrostla o 3 %. Její snížení bylo zaznamenáno v okresech Zlín a Uherské Hradiště. I přesto, že v některých okresech kraje mírně vzrostl počet případů vloupání do bytů, rodinných domů i objektů, které lidé využívají k rekreaci, na Vsetínsku zaznamenali v souvislosti s chatami a vloupáním do nich asi 20 % pokles oznámených případů. Na Kroměřížsku a Uherskohradištsku se zase oproti roku 2006 snížil počet vloupání do bytů. V kraji vzrostl počet těch nejzávažnějších trestných činů – vražd.

[27]

3 POSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH OKRESŮ V RÁMCI ZLÍNSKÉHO KRAJE POMOCÍ MULTIFAKTOROVÉ ANALÝZY

Cílem této kapitoly je pomocí multifaktorové analýzy stanovit pořadí jednotlivých okresů Zlínského kraje z hlediska životních podmínek.

3.1 Metodika

Využití multifaktorové analýzy pro vzájemné porovnání životních podmínek v jednotlivých okresech Zlínského kraje zahrnuje určitý postup, který lze charakterizovat následujícími etapami:

1. Stanovení hlavního cíle analýzy
2. Výběr faktorů
3. Identifikaci vybraných faktorů
4. Uvedení fyzikálních hodnot faktorů
5. Objasnění interakce vstupních faktorů ke zkoumané oblasti
6. Stanovení optimálních resp. antioptimálních hodnot
7. Převod fyzikálních hodnot na vzdálenost od antioptim
8. Stanovení váhy faktoru
9. Výpočet vážených hodnot
10. Výpočet charakteristik celkové úrovně životních podmínek okresů
11. Grafické případně tabelární znázornění zjištěných charakteristik
12. Vytvoření závěru a shrnutí analýzy, komentář zjištěných poznatků

[4]

Činnosti uvedeny v bodech 2 – 6 budou převzaty z předchozí kapitoly, neboť jejich výběr byl uzpůsoben požadavkům pro zpracování multifaktorové analýzy.

Při výběru vstupních faktorů, na jejichž základě se následně zpracuje analýza stavu okresů a budou se hledat odpovědi na otázky stanovené v části „hlavní cíle analýzy“ se obvykle vychází z těchto hledisek:

- Vztah faktorů vybraných pro hodnocení ke stanoveným problémovým oblastem by měl být jasný a co nejužší.
- Vybrané faktory musí být kvantifikovatelné co možná ve více hodnotách (ne jen alternativní).
- Zjištěné hodnoty faktorů musí být věrohodné, získané ze spolehlivých pramenů a mající definovanou přesnost.
- Údaje – hodnoty faktorů za období, po které se analýza provádí musí být dostupné a zveřejnitelné.
- Je žádoucí, aby byl počet faktorů dostatečně široký a různorodý, ale ne příliš rozsáhlý vzhledem k transparentnosti, přehlednosti a pracnosti analýzy.

[4]

Mají-li být výsledky analýzy srozumitelné a věrohodné, je nutné, aby byly přesně určeny a charakterizovány vstupní údaje. Pro každý faktor se sestaví stručná **základní identifikace**, obsahující jeho název, fyzikální jednotku jíž se měří, pramen informace a stanovení optima pro jednotlivé problémové sektory. **Stanovení optimálních hodnot** u jednotlivých faktorů znamená určit, jaká hodnota je nejvýhodnější - optimální – z hlediska hlavních cílů analýzy a také která je nejméně příznivá – antioptimální. Tyto etapy byly splněny v kapitole „Identifikace zvolených faktorů“ (str. 40).

Dalším krokem při zpracování konkrétní analýzy je **zjištění reálných fyzikálních hodnot** pro všechny sledované okresy. Vstupní faktory jsou většinou udávány v naturálních (fyzikálních) jednotkách, případně v relativních číslech se vztaženými základy. Naturální hodnoty či indexy s nestejným základem je nutno homogenizovat na bezrozměrná, vzájemně srovnatelná a sčitatelná čísla. Toto převedení má principiálně dvě části. Nejprve se provede **transformace na normový tvar dat**:

$$U_{ij} = \frac{X_{ij} - \bar{X}_i}{S_i}$$

kde U_{ij} je normovaná hodnota i -tého faktoru v j -tém okrese

X_{ij} je naturální hodnota i -tého faktoru v j -tém okrese

\bar{X}_i je aritmetický průměr i -tého faktoru

S_i je směrodatná odchylka proměnné X i -tého faktoru

Aritmetický průměr se vypočítá pomocí vzorce: $\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_1^n x_i$ a směrodatná odchylka po-

mocí vzorce: $S_x = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_1^n (X_i - \bar{X})^2}$,

kde n je počet okresů a X_i jsou fyzikální hodnoty faktorů pro jednotlivé okresy.

Poté následuje **stanovení vzdálenosti normované hodnoty** jednotlivých okresů **od anti-optimálního okresu**:

$$\Delta U_{ij} = U_{ij} - U_{io}$$

kde ΔU_{ij} je vzdálenost normované hodnoty i -tého faktoru v j -tém okrese od normované hodnoty

U_{io} je normovaná hodnota i -tého faktoru v antioptimálním okrese.

Má-li být zachována logická souslednost, tj. že většímu číslu odpovídá vyšší, lepší úroveň, je nutné, aby vzdálenost byla vždy nezáporná, což je možné zajistit tím, že se uvažuje jen s eukleidovskou vzdáleností – resp. s absolutní hodnotou vzdálenosti:

$$d = |\Delta U_{ij}|$$

Nutností je stanovení **vah faktorů**, neboť ne každý faktor je stejně důležitý ve vztahu k problémové oblasti. Objektívni stanovení těchto vah je prakticky nemožné. Váhy faktorů lze určit pomocí metody párového srovnávání.

Princip párového srovnávání spočívá v tom, že se vyčerpávajícím způsobem porovnají dvojice faktorů, tzn. že se posuzují naprosto všechny dvojice, které je možné ve sledova-

ném souboru faktorů vytvořit. Pro formální zpracování se zde může použít tabulka, která má řádky a sloupce označeny stejnými faktory a ve stejném pořadí. Na průsečíku řádku a sloupce se vyznačuje výsledek vzájemného duelu – poměrem bodů, za „vítězství“ 2 body, za „nerozhodný výsledek“ 1 bod a za „prohru“ 0 bodů.

Váha faktoru v problémové oblasti (v tomto případě oblast životních podmínek) se stanovuje jako polovina souhrnu bodů v řádku sledovaného faktoru zvětšený o 1, neboli:

$$V_i = \frac{1}{2} B_i + 1$$

Relativní váhy lze potom vyjádřit v procentním tvaru, kdy součet všech relativních vah v dané oblasti či sektoru je roven 100 %.

[2; 4]

3.2 Zpracování analýzy

3.2.1 Cíl analýzy

Cílem této analýzy je nalezení odpovědí na následujících otázky:

- 1) Jak se liší životní podmínky obyvatel v jednotlivých okresech Zlínského kraje.
- 2) Jaká jsou specifika této problematiky v jednotlivých okresech Zlínského kraje.

3.2.2 Postup zpracování

Pro zpracování této analýzy jsem zvolila 10 faktorů, které úzce souvisí s předmětem analýzy, bezprostředně ji ovlivňují a byly v době zpracování k dispozici. Tyto faktory by mohly být doplněny dalšími údaji týkající se např. hodnoty průměrné roční mzdy, průměrného stavu a stáří bytu, údaji o vzdálenosti z bydliště do zaměstnání, o kvalitě výuky ve školních zařízeních atp. Tato data se však pro okresní úroveň vůbec nesledují, popř. se sledovat přestala. Jiné údaje, jako např. údaj o průměrném věku, průměrném procentu pracovní neschopnosti atd. vykazovaly příliš nízké variační rozpětí a tudíž jejich zahrnutí mezi zkoumané faktory by na konečné pořadí okresů nemělo znatelný vliv.

Stručný popis jednotlivých faktorů je zachycen v kapitole „Identifikace zvolených faktorů“ (str. 40).

Tabulka č. 2 „TRANSFORMACE NATURÁLNÍCH HODNOT NA NORMOVANÝ TVAR“ obsahuje vypočtené normované hodnoty jednotlivých faktorů, vycházející z předpokladu normálního Gaussova rozdělení hodnot faktorů.

V tabulce č. 1 „NATURÁLNÍ HODNOTY FAKTORŮ“ jsou vyznačeny u jednotlivých faktorů ty hodnoty, které je možno pokládat z hlediska dříve uvedených otázek, charakterizující hlavní cíl analýzy, za nejméně vhodné – tedy „antioptimální“. Podle těchto hodnot pak z normovaných hodnot v tabulce č. 2 byly vypočteny „VZDÁLENOSTI NORMOVANÝCH HODNOT OD ANTIOPTIMA“ tak, jak jsou předloženy v tabulce č. 3.

Pro stanovení vah jednotlivých faktorů bylo nutné provést „PÁROVÉ SROVNÁVÁNÍ FAKTORŮ“ – tabulka č. 4. Pomocí takto nalezených vah a hodnot z tabulky č. 3 bylo možno určit „VÁŽENÉ HODNOTY VZDÁLENOSTÍ FAKTORŮ OD ANTIOPTIMA“ – tabulka č. 5. Jako průměrná hodnota vzdáleností od antioptima v jednotlivých okresech se našlo číslo, které charakterizuje životní podmínky v posuzovaném okrese (poslední řádek v tabulce č. 5 označený jako „ $\bar{\emptyset} = (\Sigma : 4)$ “.

3.2.3 Zpracování dat

Tabulka 1 *Naturální hodnoty faktorů (2006)*

Poř.číslo	Faktor	Jednotka	Okres				ZLK celkem
			KR	UH	VS	ZL	
1	Emise do ovzduší*	kg/obyv.	8,90	3,30	23,70	28,50	17,70
2	Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	%	9,56	9,60	9,51	10,44	9,78
3	Pohyb obyvatel	počet osob/1000 osob	0,90	-0,10	-1,00	-1,20	-0,50
4	Míra nezaměstnanosti	%	9,48	6,49	9,71	6,34	7,75
5	Uchazeči na jedno pracovní místo	počet osob	6,35	3,80	8,40	3,60	5,00
6	Ordinace praktických lékařů	ordinace/1000 obyv.	1,90	1,84	1,81	2,00	1,90
7	Zařízení sociální péče	počet míst/1000 obyv.	17,45	13,29	10,52	13,66	13,49
8	Kulturní zařízení	kulturní zařízení/1000 obyv.	1,40	1,03	0,86	0,96	1,03
9	Dokončené byty v roce 2006	počet bytů/1000 obyv.	1,13	2,13	2,24	1,99	1,93
10	Násilná kriminalita	počet TČ/1000 obyv.	10,63	10,33	11,89	13,92	11,74

* údaj za rok 2005

Tabulka 2 Transformace naturálních hodnot na normovaný tvar

Poř. číslo	Faktor	X	S _x	U _{jo}	U _{ij}			
					KR	UH	VS	ZL
1	Emise do ovzduší	16,10	10,33	1,20	-0,70	-1,24	0,74	1,20
2	Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	9,78	0,38	1,73	-0,57	-0,46	-0,70	1,73
3	Pohyb obyvatel	-0,35	0,83	-1,02	1,50	0,30	-0,78	-1,02
4	Míra nezaměstnanosti	8,01	1,59	1,07	0,93	-0,95	1,07	-1,05
5	Uchazeči na jedno pracovní místo	5,54	1,98	1,45	0,41	-0,88	1,45	-0,98
6	Ordinace praktických lékařů	1,89	0,07	-1,07	0,17	-0,65	-1,07	1,55
7	Zařízení sociální péče	13,73	2,47	-1,30	1,51	-0,18	-1,30	-0,03
8	Kulturní zařízení	1,06	0,20	-0,99	1,65	-0,16	-0,99	-0,50
9	Dokončené byty v roce 2006	1,87	0,44	-1,70	-1,70	0,59	0,84	0,27
10	Násilná kriminalita	11,69	1,41	1,58	-0,75	-0,96	0,14	1,58

Tabulka 3 *Vzdálenost normované hodnoty od antioptima*

Poř.číslo	Faktor	d = Uij				Vi %
		KR	UH	VS	ZL	
1	Emise do ovzduší	1,90	2,44	0,46	0,00	13,51
2	Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	2,30	2,19	2,43	0,00	7,21
3	Pohyb obyvatel	2,52	1,32	0,24	0,00	9,91
4	Míra nezaměstnanosti	0,14	2,02	0,00	2,12	12,61
5	Uchazeči na jedno pracovní místo	1,04	2,33	0,00	2,43	9,01
6	Ordinace praktických lékařů	1,24	0,42	0,00	2,62	10,81
7	Zařízení sociální péče	2,81	1,12	0,00	1,27	9,01
8	Kulturní zařízení	2,64	0,83	0,00	0,49	5,41
9	Dokončené byty v roce 2006	0,00	2,29	2,54	1,97	8,11
10	Násilná kriminalita	2,33	2,54	1,44	0,00	14,41

Tabulka 4 Párové srovnávání faktorů

	Emise do ovzduší	Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	Pohyb obyvatel	Míra nezaměstnanosti	Uchazeči na jedno pracovní místo	Ordinace praktických lékařů	Zařízení sociální péče	Kulturní zařízení	Dokončené byty v roce 2006	Násilná kriminalita	B	Vi	v %
Emise do ovzduší	0	2	1	1	1	1	2	2	2	1	13,00	7,50	13,51
Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	6,00	4,00	7,21
Pohyb obyvatel	1	1	0	1	2	1	1	1	1	0	9,00	5,50	9,91
Míra nezaměstnanosti	1	2	2	0	1	1	1	2	1	1	12,00	7,00	12,61
Uchazeči na jedno pracovní místo	1	1	0	1	0	1	1	2	1	0	8,00	5,00	9,01
Ordinace praktických lékařů	1	1	1	1	1	0	1	2	1	1	10,00	6,00	10,81
Zařízení sociální péče	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	8,00	5,00	9,01
Kulturní zařízení	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	4,00	3,00	5,41
Dokončené byty v roce 2006	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	7,00	4,50	8,11
Násilná kriminalita	1	2	2	1	2	1	1	2	2	0	14,00	8,00	14,41
Σ											91,00	55,50	100,00

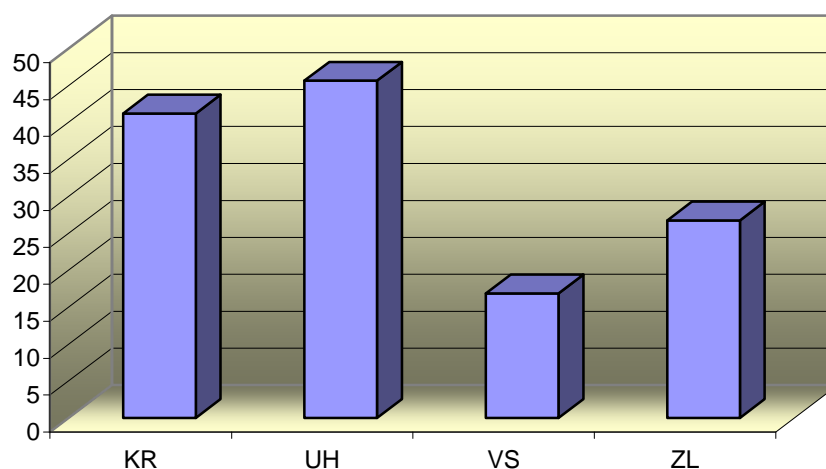
Tabulka 5 Vážené hodnoty vzdáleností faktorů od antioptima

Poř.číslo	Faktor	okres			
		KR	UH	VS	ZL
1	Emise do ovzduší	25,67	32,96	6,21	0,00
2	Podíl zastavěných ploch k ostatním plochám	16,58	15,79	17,52	0,00
3	Pohyb obyvatel	24,97	13,08	2,38	0,00
4	Míra nezaměstnanosti	1,77	25,47	0,00	26,73
5	Uchazeči na jedno pracovní místo	9,37	20,99	0,00	21,89
6	Ordinace praktických lékařů	13,40	4,54	0,00	28,32
7	Zařízení sociální péče	25,32	10,09	0,00	11,44
8	Kulturní zařízení	14,28	4,49	0,00	2,65
9	Dokončené byty v roce 2006	0,00	18,57	20,60	15,98
10	Násilná kriminalita	33,58	36,60	20,75	0,00
Σ		164,94	182,60	67,46	107,02
$\bar{\emptyset} = (\Sigma : 4)$		41,24	45,65	16,87	26,76

3.2.4 Splnění cílů analýzy

Jak již bylo dříve zmíněno, z údajů obsažených v tabulce č. 5, které vycházely z 10 zvolených vstupních faktorů, vyplývá pořadí okresů ve zkoumané oblasti „životní podmínky obyvatel“. Toto pořadí zachycuje následující graf.

Graf 16 Hodnocení životních podmínek obyvatel v okresech ZLK

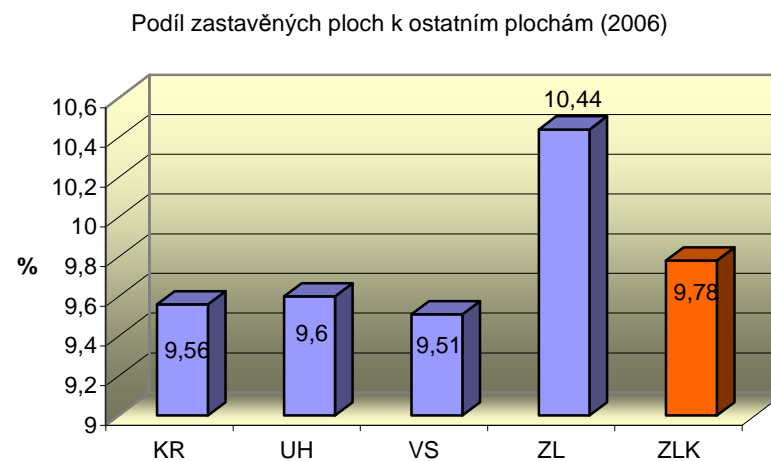
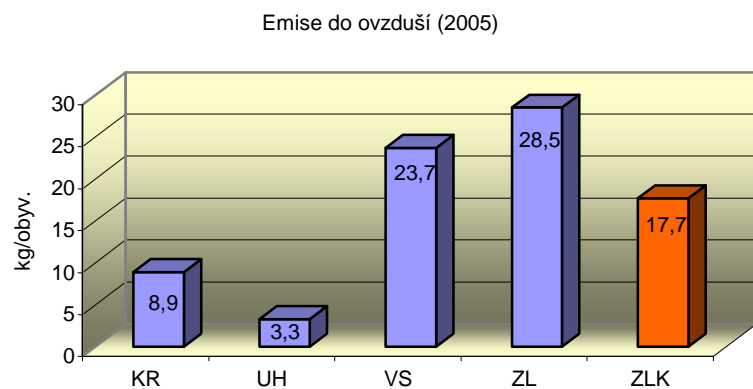

Odpověď na první ze stanovených cílových otázek: „*Jak se liší životní podmínky obyvatel v jednotlivých okresech Zlínského kraje*“ je tedy následující:

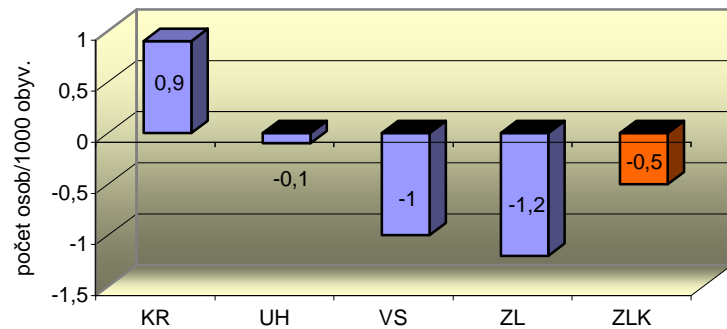
Nejlepší životní podmínky v rámci zkoumaných faktorů nabízí pro své obyvatele okres Uherské Hradiště, následován okresem Kroměříž. Naopak tzv. „nejhorší adresou pro život“ v rámci zkoumaných okresů se ukázal okres Vsetín. O něco lépe si stojí okres Zlín.

Pro odpověď na druhou z úvodních otázek: „*Jaká jsou specifika této problematiky v jednotlivých okresech Zlínského kraje*“ je zapotřebí analyzovat jednotlivé faktory. K tomu nám velmi dobře poslouží následující grafické zpracování hodnot dosažených za rok 2006.

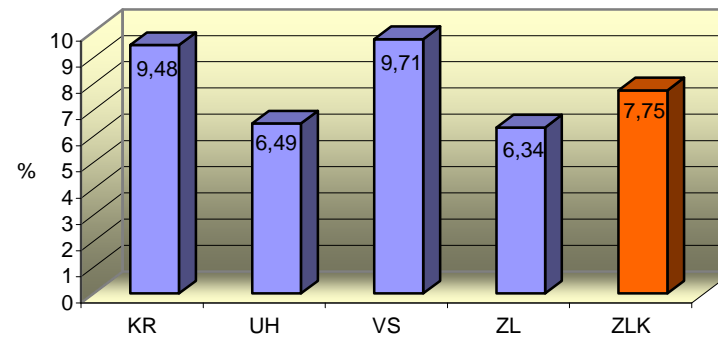
Graf 17 Souhrnný přehled zjištěných hodnot

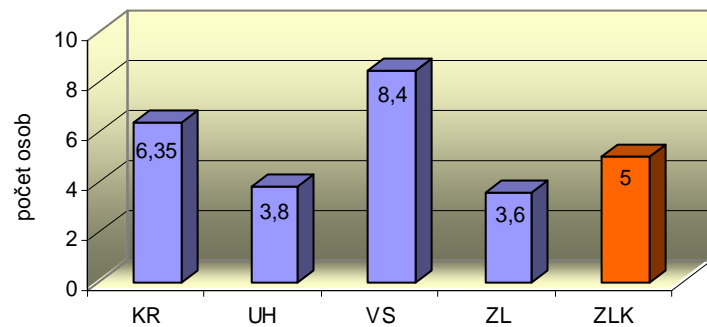
Pohyb obyvatel (2006)

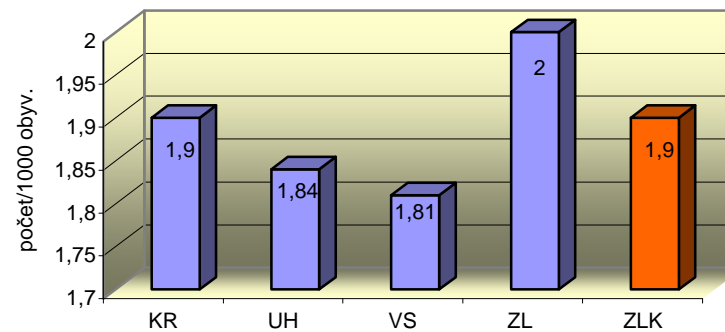
Míra nezaměstnanosti (2006)

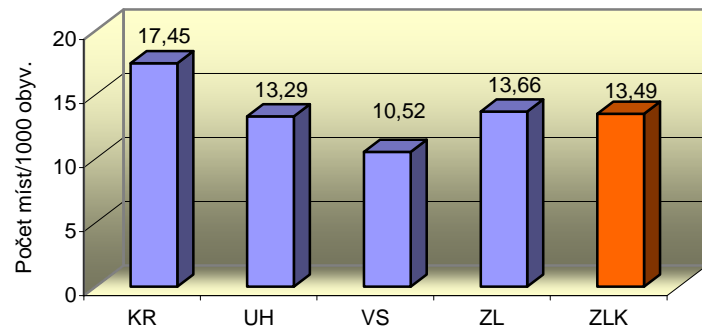
Uchazeči na jedno pracovní místo (2006)

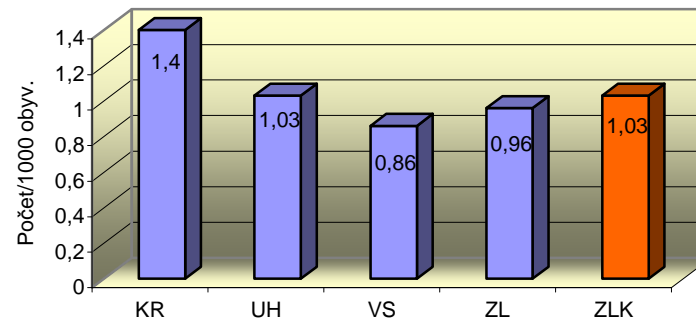
Ordinace praktických lékařů (2006)

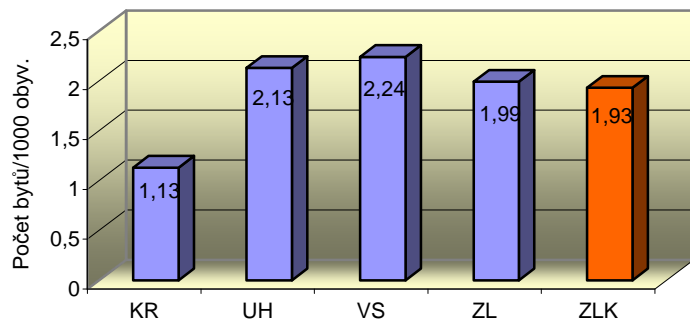
Zařízení sociální péče (2006)

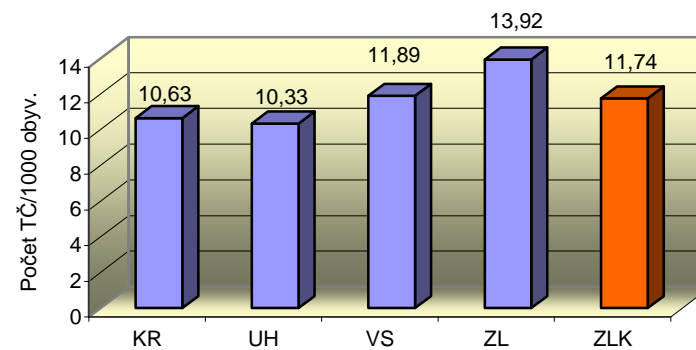
Kulturní zařízení (2006)

Dokončené byty (2006)

Násilná kriminalita (2006)

Na výsledném pořadí okresů Zlínského kraje z hlediska životních podmínek se podílela nejen dosažená hodnota daného ukazatele vyčtená z Ročenky statistického úřadu, nýbrž také:

- a) Výběr množiny zkoumaných faktorů
- b) Váha přidělená každému faktoru
- c) Vliv daného faktoru (pozitivní x negativní)

Zdůvodnění výběru faktorů se nachází v kapitole „*Postup zpracování*“ (str. 59). Váhy jednotlivých faktorů, přiděleny pomocí metody párového srovnávání provedené na str.64, přináší níže uvedená tabulka č. 4. Faktory jsou seřazeny podle nejvyšší váhy přiřkládané k vlivu na životní podmínky. Ukazatel „Uchazeči na 1 volné pracovní místo“ a „Zařízení sociální péče“ dosáhly shodné váhy.

Tab. 4 Pořadí faktorů dle přidělených vah

Pořadí	Faktor	Jednotka
1	Násilná kriminalita	počet TČ/1000 obyv.
2	Emise do ovzduší	kg/obyv.
3	Míra nezaměstnanosti	%
4	Ordinace praktických lékařů	počet ordinací/1000 obyv.
5	Pohyb obyvatel	počet osob/1000 obyv.
6	Uchazeči na 1 volné pracovní místo Zařízení sociální péče	počet osob počet míst/1000 osob
7	Dokončené byty v roce 2006	počet bytů/1000 obyv.
8	Podíl zastavěných a ostatních ploch	%
9	Kulturní zařízení	počet/1000 obyv.

Pozitivně ovlivňují životní podmínky v jednotlivých okresech tyto ukazatelé:

- Pohyb obyvatel – celkový přírůstek obyvatel
- Počet ordinací praktických lékařů
- Počet míst v zařízeních sociální péče
- Počet kulturních zařízení

- Dokončené byty v daném roce

Naopak **negativní vliv** mají:

- Emise do ovzduší
- Míra nezaměstnanosti
- Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo
- Násilná kriminalita

Ukazatel „Podíl zastavených ploch k ostatním plochám“ v sobě zahrnuje jak pozitivní tak negativní vliv. Negativní vliv souvisí převážně s ekologií. Pozitivní vliv odhalíme, uvědomíme-li si, že čím méně bude stát na daném území rodinných domů, bytů, podniků, továren apod., tím méně se vyplatí investice do veřejné infrastruktury (občanské i technické). Proto lze říci, že vysoká hodnota tohoto ukazatele značí na jedné straně pravděpodobnost vysokých koncentrací znečišťujících látek do ovzduší, na druhé straně však vysokou pravděpodobnost investic do technické a občanské vybavenosti.

Jako nejlépe hodnocený dopadl okres Uherské Hradiště. K jeho prvenství přispěly především příznivé hodnoty v ukazatelích:

- *Emise do ovzduší a násilná kriminalita:* okres UH dosáhl v obou ukazatelích nejnižší hodnoty v rámci zkoumaných okresů. Navíc těmto faktorům byla přiřazena také nejvyšší váha.
- *Míra nezaměstnanosti:* v tomto ukazateli dosahuje okres UH dlouhodobě nižších hodnot společně s okresem ZL . Naopak okresy VS a KR se potýkají dlouhodobě s vyšší mírou nezaměstnanosti.
- *Uchazeči na 1 volné pracovní místo:* v tomto ukazateli dosáhl okres UH druhé nejnižší hodnoty. Na jedno volné pracovní místo připadalo v roce 2006 celkem 3,8 uchazečů. Lépe na tom byl už jen okres Zlín s hodnotou 3,6 uchazečů. V celém ZLK připadalo na jedno volné pracovní místo 5 uchazečů. Nejhorší je situace v okrese Vsetín, kde se o jednu volnou pracovní pozici hlásilo v roce 2006 8,4 osob.

Ve všech sledovaných ukazatelích se okres UH ani jednou neocitl na poslední pozici. Při porovnání všech hodnot v okrese UH s hodnotami platnými pro celý ZLK lze konstatovat, že podprůměrné hodnoty dosahuje okres UH pouze v ukazateli „Počet ordinací praktických lékařů“. V celém ZLK totiž připadá na 1000 obyvatel 1,9 ordinací, v okrese UH je to 1,84 ordinací na 1000 obyvatel.

Druhé nejlepší hodnocení získal okres Kroměříž. Ve 4 z 10 sledovaných ukazatelů dosáhl druhých nejlepších výsledků. Konkrétně se jednalo o ukazatele:

- *Emise do ovzduší, násilná kriminalita, podíl zastavěných a ostatních ploch, ordinace praktických lékařů.*

Ve 3 ukazatelích z 10 obsadil vítěznou pozici:

- *Zařízení sociální péče, kulturní zařízení a pohyb obyvatel.*

Jediný okres KR dosáhl v roce 2006 kladného celkového přírůstku obyvatel. Porovnáním všech hodnot dosažených v okrese KR s hodnotami platnými pro celý ZLK, lze zjistit následující: nejzávažnější potíže způsobuje v okrese KR oblast trhu práce. Kroměřížsko se dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, podobně jako okres Vsetín. Zatímco míra nezaměstnanosti ve ZLK dosahovala v roce 2006 7,75 %, v okrese KR to bylo 9,48 %. Na jedno volné pracovní místo připadalo v okrese KR 6,35 uchazečů, na úrovni ZLK to bylo 5 uchazečů.

Třetí v pořadí skončil okres Zlín. Tuto pozici zapříčinila především vysoká koncentrace průmyslu, jež se následně odrazila v ukazateli „*emise do ovzduší*“ a v ukazateli „*podíl zastavěných a ostatních ploch*“. Okres ZL následován okresem VS vypouští nejvíce škodlivých látek do ovzduší. Nejvyšších hodnot dosahuje Zlínsko i v ukazateli „*násilná kriminalita*“. Jak již bylo dříve řečeno, oběma ukazatelům – „*emise do ovzduší*“ i „*násilná kriminalita*“ - je přiřazena nejvyšší váha při hodnocení životních podmínek.

Celkový přírůstek obyvatel byl ve sledovaném roce v porovnání s ostatními okresy ZLK nejnižší. Okres ZL se však může pochlubit nejvyšším počtem ordinací praktických lékařů přepočtených na 1000 obyvatel. Pozitivně lze hodnotit i nízkou míru nezaměstnanosti, která se pohybuje pod průměrem ZLK.

Poslední pozici zaujímá okres VS. Na jeho nepříznivém postavení se odrazily vysoké hodnoty u faktorů s negativním vlivem na zkoumanou oblast životních podmínek. Počínaje dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti, přes vysoký počet trestných činů přepočtených na 1000 obyvatel, po množství vypouštěných odpadních látek do ovzduší. Navíc u všech těchto ukazatelů byla stanovena nejvyšší váha přikládána k vlivu těchto ukazatelů na životní podmínky obyvatel.

Okres VS nabízí svým obyvatelům nejnižší počet ordinací praktických lékařů, nejnižší počet kulturních zařízení a v neposlední řadě také nejnižší počet míst v zařízeních sociální péče. Okres Vsetín se nemůže pochlubit ani příznivými hodnotami v oblasti pohybu obyvatel. Ačkoli v ukazateli informujícím o počtu dostavěných bytů v roce 2006 dosáhl okres Vsetín prvenství, z dlouhodobého hlediska je hodnota tohoto ukazatele srovnatelná s okresem ZL.

4 NÁVRHY ŘEŠENÍ

Cílem této kapitoly je rozebrat příčiny nejhůře hodnoceného postavení okresu Vsetín v oblasti životních podmínek a pokusit se navrhnout způsob, jak je odstranit nebo alespoň eliminovat.

Z výše uvedené analýzy vyplynulo, že nejhorší „adresou pro život“ je v rámci zkoumaných okresů Zlínského kraje okres Vsetín. V 7 z 10 zvolených faktorů se tento okres umístil na posledních příčkách hodnocení, přičemž prvním třem nejhůře hodnoceným faktorům byla současně přisouzena nejvyšší váha – „*násilná kriminalita*“, „*emise do ovzduší*“ a „*míra nezaměstnanosti*“.

Co však zapříčiňuje vysokou míru nezaměstnanosti a s tím související vysoký počet uchazečů na 1 volné pracovní místo? Z jakého důvodu jsou v okrese Vsetín vypouštěny jedny z nejvyšších hodnot emisí do ovzduší? A proč trpí okres Vsetín vysokou mírou násilné kriminality? Lze vůbec tento nepříznivý stav změnit?

Abych se mohla pokusit navrhnout řešení této nelichotivé konstelace, je zapotřebí znát odpovědi na výše uvedené otázky.

Za nejpalcivější problém považuji vysokou míru nezaměstnanosti.

Jejíím bezprostředním efektem je totiž pokles příjmů. Stav nezaměstnanosti je spojen také s větší emocionální nestabilitou. Pro samotného nezaměstnaného je nebolestivější ztráta vlastní ceny v očích okolí, rozvíjí se v něm stav podřazenosti, ztrácí sebedůvěru a obecně je ohrožena i jeho morálka.

[3]

Okres Vsetín – podle mého názoru – doplácí na **nevýhodnou geografickou polohu**. Je obklopen okresy rovněž dlouhodobě bojující s vysokou mírou nezaměstnaností. Na severozápadní straně sousedí s okresem Přerov (Olomoucký kraj), na jihozápadní s okresem Kroměříž (Zlínský kraj), na severu s okresem Frýdek-Místek a na severovýchodě s okresem Nový Jičín (Moravskoslezský kraj). Jihovýchodní hranici sdílí se Slovenskou republikou.

Problém je také **špatná dopravní dostupnost**. Chybí zde dálniční napojení se Slovenskou republikou a dostavba železniční trati Vizovice – Valašská Polanka, čímž by došlo k propojení trati Valašské Meziříčí – Vsetín a dále na Slovensko.

Vsetín patří k nejhornatějším a nejlesnatějším okresům České republiky. Krajina je nejcenějším bohatstvím regionu. Chráněná krajinná oblast Beskydy, rozkládající se v okrese Vsetín na rozloze větší jak 555 km², poskytuje kromě horské přírody s původními pralesovými porosty a výskytem vzácných živočichů i rostlin možnosti aktivního sportovního využití - turistiku, lyžování, cykloturistiku. CHKO Beskydy má šanci být zařazena mezi nejhodnotnější evropské přírodní lokality. Valašské muzeum v přírodě a skanzen v Rožnově pod Radhoštěm patří k unikátním historicko - kulturním památkám, k nejstarším památkám lidové architektury v Evropě. Obtížný život Valachů v dřívějších dobách dokládají expozice muzea ve Vsetínském zámku, Valašském Meziříčí a Velkých Karlovicích. Domnívám se, že zde **není ještě zcela využít potenciál cestovního ruchu.**

Na vysoké míře nezaměstnanosti se zčásti podílí i **existence nejvyššího počtu sociálně vyloučených rómských lokalit** v porovnání s celým ZLK. Ve městě Vsetín žije cca 328 – 425 občanů rómské národnosti⁴, ve Valašském Meziříčí byl odhadnut tento počet na 128 – 200. V celém ZLK žije asi 500 – 1000 občanů rómské národnosti.

Hodnocení celku nemůže být nikdy zcela objektivní, neboť větší část hospodářsky slabých a méně rozvinutých oblastí překrývá oblasti více úspěšné. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v subregionu Karolinka, naopak nejmenší na Valašskomeziříčsku.

Ke snížení nezaměstnanosti v okrese Vsetín by měly přispět připravované průmyslové zóny ve Vsetíně, Valašském Meziříčí - Lešné a v obci Zašová, jež přinesou nové pracovní příležitosti.

Aby se stal okres Vsetín zajímavým pro investory, je potřeba **dobudovat** především **chybějící infrastrukturu** – dálnice, železnice.

Za kontroverzní nástroj ze strany vlády pro snižování míry nezaměstnanosti považuji **„dávkou v nezaměstnanosti“**. Jsou-li špatně nastaveny – mívá se účinkem. Vyplácením příliš vysokých dávek ztrácí člověk motivaci k hledání nového pracovního místa; vyplácením příliš nízké částky dochází k páchání vyšší míry kriminality. Za rozumné bych tedy pova-

⁴ Róm = jedinec, který se za Róma sám považuje a nebo je za Róma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých indikátorů (definice a číselné údaje převzaty z dokumentu: „*Analýza sociálně vyloučených rómských lokalit a absorpční kapacity subjektů působící v této oblasti, Praha 2006*“).

žovala **odstupňovat jejich výši**. Důležité však je **dobře stanovit „klíč“**, dle kterého se bude o výši dávky rozhodovat. Určitě by měla být zohledněna **délka trvání nezaměstnanosti**, ale současně neopomíjet **rozdílnost podmínek pro vznik pracovního poměru** v jednotlivých oblastech. Např. v okresech s trvale vyšší mírou nezaměstnanosti by měla být délka vyplácení dávek delší, jak u okresů s nízkou mírou nezaměstnaností. Navíc celý systém musí být flexibilní!

Co se týká oblasti životního prostředí, největším zdrojem emisí znečišťujících látek v okrese Vsetín jsou podniky **z odvětví chemického průmyslu, podniky zásobování teplem a energiemi a podniky sklářského průmyslu**.

Mezi území zasažené zvýšenými emisemi SO₂ patří: okolí Valašského Meziříčí a město Vsetín. Největším emitentem oxidu siřičitého je DEZA, a. s., Valašské Meziříčí.

Dalším významným zdrojem znečištění ovzduší jsou emise oxidu dusíku. Mezi největší emitenty oxidu dusíku patří: Energetika Jasenice, a. s.; CRYSTALEX, a. s. – sklárna Karolinka; Teplárna Jiráskova, DEZA, a. s., Valašské Meziříčí; STV Glass, a. s.; CS CABOT, s. r. o..

Přestože je DEZA evidentně největším průmyslovým zdrojem zdraví škodlivých látek v kraji, přispěla také nejvýrazněji k meziročnímu vylepšení bilance těchto látek. Především o 15 tun, tedy téměř o dvě třetiny, kleslo množství emisí rakovinotvorného benzenu.

Nové technologie, zpřísnování limitů emisí – to vše jsou prostředky, které mohou omezit vypouštění škodlivin do ovzduší. Uvědomím-li si však, že tyto podniky sice na jedné straně znečišťují životní prostředí, ale na druhé straně jsou významnými zaměstnavateli, navíc vázání dodržováním platných emisních limitů za jejichž překročení jim hrozí sankce, těžko hledat jednoduché řešení.

Nejčastějším prostředím pro páchaní obecné kriminality v okrese Vsetín jsou: nádraží a centra měst, parky, sídliště, domy neplatičů a pavlačové domy, okrajové části (domy nepřizpůsobivých občanů), stadiony, restaurace a okolí, tržiště a obecně různá zákoutí.

Situace by se jistě zlepšila zvýšenou všímavostí spoluobčanů a minimalizací lidské lhostejnosti, angažovaností ve věcech veřejných, osvětou, rozšiřováním kamerových systémů do míst s opakovaně páchanou kriminalitou vč. zavádění kamerových systémů na parkoviš-

tě velkých nákupních center. Jisté řešení skýtá architektonické řešení parků s absencí nepřehledných či jinak rizikových míst.

Sám občan může pro zvýšení své bezpečnosti např. minimalizovat dobu pobytu v nepřehledných či odlehlých místech v noční době. Pro vyšší ochranu svého majetku se jistě vyplatí investovat do zabezpečovacího zařízení vozidla, domu, bytu či pouhého visacího zámku k uzamčení odloženého jízdního kola.

Neméně důležité je smysluplné naplnění volného času mládeže vhodnou zájmovou činností.

ZÁVĚR

Posoudit životní podmínky obyvatel v jednotlivých okresech Zlínského kraje je velmi obtížné. Jsem si vědoma, že závěrečné pořadí okresů je výsledkem nejen vhodnosti výběru konkrétních – do hodnocení zahrnutých - faktorů, ale také výsledkem značné subjektivnosti při stanovení vah jednotlivým faktorům. Váhy byly stanoveny metodou párového porovnání. Pro zvýšení objektivnosti by bylo nutné, aby párová porovnávání provádělo paralelně více osob a výsledky se zpracovaly tak, že se extrémní hodnocení vypustí a ze zbylých se stanoví střední hodnota.

Určité zkreslení konečných výsledků může být zapříčiněno také zúženým výběrem statisticky evidovaných faktorů vztahujících se k životním podmínkám obyvatel. Některá data se pro okresní úroveň totiž vůbec nesledují a nebo se sledovat přestala. Jsem však přesvědčena, že mnou zvolené faktory, z jejichž hodnot usuzuji na úroveň životních podmínek v okresech Zlínského kraje, mají dostatečnou vypovídací schopnost.

Při hodnocení postavení jednotlivých okresů v rámci ZLK hraje svou roli také vnitřní diferenciace okresů. Zčásti může být zakryt stav a vývoj v periferních či venkovských oblastech daného okresu.

Všechny údaje použité při zpracování multifaktorové analýzy byly čerpány z Ročenky Českého statistického úřadu (2007). Tyto údaje jsou vztaženy k roku 2006, výjimkou je údaj o emisích do ovzduší, jež byl dostupný pouze za rok 2005.

Na základě multifaktorové analýzy, hodnotící oblast životních podmínek obyvatel, bylo pořadí okresů stanoveno takto: nejlépe v hodnocení obstál okres UH, druhou pozici obsadil okres KR, okres ZL se umístil jako třetí v pořadí a poslední pozici zaujal okres VS.

K prvenství okresu UH přispěly především příznivé hodnoty v ukazatelích:

- *Emise do ovzduší a násilná kriminalita*: okres UH dosáhl v obou ukazatelích nejnižší hodnoty v rámci zkoumaných okresů. Navíc těmto faktorům byla přiřazena také nejvyšší váha.
- *Míra nezaměstnanosti*: v tomto ukazateli dosahuje okres UH dlouhodobě nižších hodnot společně s okresem ZL. Naopak okresy VS a KR se potýkají dlouhodobě s vyšší mírou nezaměstnanosti.

- *Uchazeči na 1 volné pracovní místo:* v tomto ukazateli dosáhl okres UH druhé nejnižší hodnoty. Na jedno volné pracovní místo připadalo v roce 2006 celkem 3,8 uchazečů. Lépe na tom byl už jen okres Zlín s hodnotou 3,6 uchazečů. V celém ZLK připadalo na jedno volné pracovní místo 5 uchazečů. Nejhorší je situace v okrese Vsetín, kde se o jednu volnou pracovní pozici hlásilo v roce 2006 8,4 osob.

Ve všech sledovaných ukazatelích se okres UH ani jednou neocitl na poslední pozici. Při porovnání všech hodnot v okrese UH s hodnotami platnými pro celý ZLK lze konstatovat, že podprůměrné hodnoty dosahuje okres UH pouze v ukazateli „*Počet ordinací praktických lékařů*“. V celém ZLK totiž připadá na 1000 obyvatel 1,9 ordinací, v okrese UH je to 1,84 ordinací na 1000 obyvatel.

Druhé nejlepší hodnocení získal okres Kroměříž. Ve 4 z 10 sledovaných ukazatelů dosáhl druhých nejlepších výsledků. Konkrétně se jednalo o ukazatele:

- *Emise do ovzduší, násilná kriminalita, podíl zastavěných a ostatních ploch, ordinace praktických lékařů.*

Ve 3 ukazatelích z 10 obsadil vítěznou pozici:

- *Zařízení sociální péče, kulturní zařízení a pohyb obyvatel.*

Jediný okres KR dosáhl v roce 2006 kladného celkového přírůstku obyvatel. Porovnáním všech hodnot dosažených v okrese KR s hodnotami platnými pro celý ZLK, lze zjistit následující: nejzávažnější potíže způsobuje v okrese KR oblast trhu práce. Kroměřížsko se dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, podobně jako okres Vsetín. Zatímco míra nezaměstnanosti ve ZLK dosahovala v roce 2006 7,75 %, v okrese KR to bylo 9,48 %. Na jedno volné pracovní místo připadalo v okrese KR 6,35 uchazečů, na úrovni ZLK to bylo 5 uchazečů.

Třetí v pořadí skončil okres Zlín. Tuto pozici zapříčinila především vysoká koncentrace průmyslu, jež se následně odrazila v ukazateli „*emise do ovzduší*“ a v ukazateli „*podíl zastavěných a ostatních ploch*“. Okres ZL následován okresem VS vypouští nejvíce škodlivých látek do ovzduší. Nejvyšších hodnot dosahuje Zlínsko i v ukazateli „*násilná kriminalita*“. Jak již bylo dříve řečeno, oběma ukazatelům – „*emise do ovzduší*“ i „*násilná kriminalita*“ - je přiřazena nejvyšší váha při hodnocení životních podmínek.

Celkový přírůstek obyvatel byl ve sledovaném roce v porovnání s ostatními okresy ZLK nejnižší. Okres ZL se však může pochlubit nejvyšším počtem ordinací praktických lékařů přepočtených na 1000 obyvatel. Pozitivně lze hodnotit i nízkou míru nezaměstnanosti, která se pohybuje pod průměrem ZLK.

Poslední pozici zaujímá okres VS. Na jeho nepříznivém postavení se odrazily vysoké hodnoty u faktorů s negativním vlivem na zkoumanou oblast životních podmínek. Počínaje dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti, přes vysoký počet trestných činů přepočtených na 1000 obyvatel, po množství vypouštěných znečišťujících látek do ovzduší. Navíc u všech těchto ukazatelů byla stanovena nejvyšší váha přikládána k vlivu těchto ukazatelů na životní podmínky obyvatel.

Okres VS nabízí svým obyvatelům nejnižší počet ordinací praktických lékařů, nejnižší počet kulturních zařízení a v neposlední řadě také nejnižší počet míst v zařízeních sociální péče. Okres Vsetín se nemůže pochlubit ani příznivými hodnotami v oblasti pohybu obyvatel. Ačkoli v ukazateli informujícím o počtu dostavěných bytů v roce 2006 dosáhl okres Vsetín prvenství, z dlouhodobého hlediska je hodnota tohoto ukazatele srovnatelná s okresem ZL.

Samozřejmě jak plyne čas, mění se i podmínky k životu na daném území. Mohou se zlepšovat stejně rychle jako se mohou zhoršovat. Někdy se jedná o postupnou děle trvající změnu, jindy se jedná o proces jednorázový. Proto je nutné brát výsledky této analýzy jako dočasné, nikoli jako definitivní stav.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

- [1] BERAN, V., DLASK, P. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Praha: Academia, 2005. 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
- [2] HEBÁK, P., HUSTOPECKÝ, J. *Vícerozměrné statistické metody s aplikacemi*. Praha: SNTL, 1987. 452 s.
- [3] MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství, 1989. 172 s. ISBN 80-901424-9-4.
- [4] SKOČOVSKÝ, M. *Krajská statistická analýza 1995*. Praha: ČSÚ, 1997. 66 s.
- [5] TOUŠEK, V. a kolektiv *Česká republika: Portréty krajů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005. 136 s. ISBN 80-239-6305-8.
- [6] WOKOUN, R. a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.

INTERNETOVÁ ZDROJE

- [7] Dostupný potenciál vodní energie ve Zlínském kraji. *Energetická agentura Zlínského kraje, o.p.s.* [online].[cit. 2008-02-15]. Dostupný na WWW: <<http://eazk.savana.cz/?pg=17&nadrazena=28>>.
- [8] Ekonomika, průmysl a trh práce. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji* [online]. 2006, roč. II., [cit. 2008-02-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.oknodokraje.cz/article/2092.ekonomika-prumysl-a-trh-prace/>>.
- [9] Charakteristika Zlínského kraje. *Český statistický úřad - Zlín* [online].[cit. 2008-02-05] c2008. Dostupný na WWW: <<http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika>>.
- [10] Charakteristika Zlínského kraje a jeho postavení v rámci České republiky. *Český statistický úřad - Zlín* [online].[cit. 2008-02-06] c2007. Dostupný na WWW: <[http://czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/05002FF494/\\$File/13-72350701.pdf](http://czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/05002FF494/$File/13-72350701.pdf)>.

- [11] Charakteristika Zlínského kraje: zeměpisné určení. *Zlínský kraj: informační portál* [online].[cit. 2008-02-05]. Dostupný na WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?chnum=2&nid=3581&doctype=ART&docid=27939>>.
- [12] Průmyslové zóny jsou zaplněny, proto vznikají nové. *zkraje.cz: informační server* [online].[cit. 2008-02-10]. Dostupný na WWW: <<http://www.zkraje.cz/view.php?cislocianku=2007100109> >.
- [13] Původ znečištění – problémové škodliviny. *Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší Zlínského kraje* [online].[cit. 2008-02-26]. Dostupný na WWW: <http://ww1.kr-zlinsky.cz/ksei/pdf/ksei_zko_kap05.pdf>.
- [14] Rozdělení ČR do ucelených oblastí pro přechod na pozemní digitální vysílání. *Digitalnitatevizce.cz: informační server o digitálním vysílání* [online]. [cit. 2008-01-18]. c1999-2008. Dostupný na WWW: <<http://www.digitalnitatevize.cz/informace/dvb-t/dvb-t-v-ceske-republice.html> >.
- [15] Shrnutí základních tendencí sociálního a ekonomického vývoje kraje v 1. a 3. čtvrtletí 2007. *Český statistický úřad - Zlín* [online].[cit. 2008-02-11] c 2007. Dostupný na WWW: <http://www.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/o/13-7202-07-za_1__3__ctvrtleti_2007-shrnuti_zakladnich_tendenci>.
- [16] SWOT analýza. *Regionální inovační strategie ve Zlínském kraji* [online].[cit. 2008-02-10]. Dostupný na WWW: <http://ris.utb.cz/fileadmin/user_upload/SWOT_anal__za_final.doc>.
- [17] Texty zpracované na základě dat Českého statistického úřadu [online]. Dostupný na WWW: <<http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/home>>.
- [18] Územně energetická koncepce Zlínského kraje. *ENVIROS, s.r.o. : hlavní řešitel projektu* [online].[cit. 2008-02-12]. Dostupný na WWW: <http://ww1.kr-zlinsky.cz/ksei/bil_esub_2001zp.html>.
- [19] Základní informace o území. *Ministerstvo životního prostředí ČR* [online].[cit. 2008-02-09]. Dostupný na WWW: <http://www.env.cz/kraje_04/12_zlin.htm>.
- [20] Zlínský kraj má největší množství ohlášených emisí potenciálně rakovinotvorných látek z průmyslu z celé ČR. *Arnika – občanské sdružení* [online].[cit. 2008-02-10]. Dostupný na WWW: <<http://www.arnika.org/tz.shtml?x=2057947>>.

SERIÁLOVÉ PUBLIKACE

- [21] Dopravní infrastruktura regionu. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, březen 2006, roč. II., s 6.
- [22] HLADÍK, T. Kvalita ovzduší ve Zlínském kraji. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, únor 2008, roč. IV., s 6.
- [23] JURÁŇ, M. Cyklostezky v kraji bude zcela jistě přibývat. *Okno do kraje 2007: ročenka*, 2008, s 41.
- [24] MRÁČKOVÁ, H. . Investice do dopravy silniční, železniční i cyklistické. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, 2008, roč. IV., s 8.
- [25] MRÁČKOVÁ, H. Školy v kraji by měly sloužit nejen dětem a mládeži. *Okno do kraje 2007: ročenka*, 2008, s 84.
- [26] Nerostné bohatství. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, leden 2006, roč. II., s 6.
- [27] PEKAJ, R. Integrovaný záchranný systém ve Zlínském kraji: Policie ČR. *Okno do kraje*, 2008, roč. IV., s 9.
- [28] Sociální služby kraje pro seniory. *Okno do kraje 2007: ročenka*, 2008, s 97.
- [29] Zdravotnictví Zlínského kraje. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, únor 2007, roč. III., s 6.
- [30] Zlínský kraj a jeho organizace. *Okno do kraje: magazín o životě a dění ve Zlínském kraji*, srpen 2006, roč. II., s 6.

MAPOVÉ PODKLADY

- [31] **Správní členění Zlínského kraje.** *Zlínskýkraj.net: regionální informační portál Zlínského kraje* [online]. [cit. 2008-01-05]. Dostupný na WWW: <<http://www.zlinskykraj.net/cleneni.php>>

- [32] **Regiony Zlínského kraje.** *Zlínskýkraj.net: regionální informační portál Zlínského kraje* [online]. [cit. 2008-01-05]. Dostupný na WWW:
<<http://www.zlinskykraj.net/cleneni.php> >.
- [33] **Reliéf Zlínského kraje.** *Akela.mendelu.cz : studentský server Mendelovy univerzity v Brně* [online]. [cit. 2008-01-12]. c2003. Dostupný na WWW:
<https://akela.mendelu.cz/~xtyllich/kr_zlinsky.jpg >.
- [34] **Rozloha lesů ve Zlínském kraji.** *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2008-01-05]. c2008. Dostupný na WWW:
<http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy>.
- [35] **Sit' dálnic, rychlostních komunikací a silnic I. třídy.** *Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje* [online]. [cit. 2008-01-05]. Dostupný na WWW:
<http://www.novastrategiezk.cz/fileadmin/user_upload/temp2/dalsi_akce/konference/drozd.pdf >.
- [36] **Železniční síť ve Zlínském kraji.** *České dráhy, a. s.* [online]. [cit. 2008-01-08]. Dostupný na WWW:
<http://www.cd.cz/files/FINAL_Zl_kraj-dbdcf68f67fa0e09df8c8c066db34f44.gif >.
- [37] **Rozdělení ČR do ucelených oblastí pro přechod na pozemní digitální vysílání.** *Digitalnitatevize.cz: informační server o digitálním vysílání* [online]. [cit. 2008-01-18]. c1999-2008. Dostupný na WWW:
<<http://www.digitalnitatevize.cz/informace/dvb-t/dvb-t-v-ceske-republice.html> >.
- [38] **Soustava zásobování zemním plynem.** *Územně energetická koncepce Zlínského kraje* [online]. [cit. 2008-01-18]. Dostupný na WWW:
<http://ww1.kr-zlinsky.cz/ksei/bil_esub_2001zp.html>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CRR MU	Centrum pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity v Brně
ČSÚ	Český statistický úřad
DVB-T	Pozemní digitální vysílání (Digital Video Broadcasting – Terrestrial)
IRZ	Integrovaný registr znečišťování
KR	Okres Kroměříž
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
REZZO 1	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (1 – velké zdroje)
UH	Okres Uherské Hradiště
VS	Okres Vsetín
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZL	Okres Zlín
ZLK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Správní členění.....</i>	12
<i>Obr. 2 Regiony Zlínského kraje</i>	12
<i>Obr. 3 Reliéf Zlínského kraje.....</i>	13
<i>Obr. 4 Rozloha lesů ve Zlínském kraji</i>	13
<i>Obr. 5 Oblasti s překročenými imisními limity (LV) pro ochranu.....</i>	18
<i>Obr. 6 Síť dálnic, rychlostních komunikací a silnic I. třídy ve ZLK</i>	21
<i>Obr. 7 Železniční síť ve ZLK.....</i>	22
<i>Obr. 8 Rozdělení ČR do ucelených oblastí pro přechod.....</i>	24
<i>Obr. 9 Soustava zásobování zemním plynem</i>	25

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1</i> Využití půdy ve Zlínském kraji k 31. 12. 2006.....	14
<i>Graf 2</i> Vývoj počtu obyvatel ve ZLK za posledních 5 let.....	15
<i>Graf 3</i> Struktura zaměstnanosti ve ZLK podle základních sektorů ekonomiky v letech 2004 a 2006.....	30
<i>Graf 4</i> Zaměstnání v NH podle odvětví OKEČ (2006).....	31
<i>Graf 5</i> Registrovaná míra nezaměstnanosti ve ZLK (1993 – 2006).....	34
<i>Graf 6</i> Emise základních znečišťujících látek do ovzduší v letech 2001 – 2006.....	47
<i>Graf 7</i> Podíl výměry zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy daného.....	48
<i>Graf 8</i> Celkový přírůstek přepočtený na 1000 obyvatel v letech 2002 - 2006.....	49
<i>Graf 9</i> Míra registrované nezaměstnanosti v letech 2001-2006.....	50
<i>Graf 10</i> Počet registrovaných uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pra-.....	51
<i>Graf 11</i> Počet ordinací praktických lékařů na 1000 obyvatel.....	52
<i>Graf 12</i> Počet míst v zařízeních sociální péče na 1000 obyvatel.....	53
<i>Graf 13</i> Počet kulturních zařízení na 1000 obyvatel.....	53
<i>Graf 14</i> Počet dokončených bytů v roce 2006 včetně nástaveb a přístaveb na 1000.....	54
<i>Graf 15</i> Počet násilných trestných činů za rok na 1000 obyvatel.....	55
<i>Graf 16</i> Hodnocení životních podmínek obyvatel v okresech ZLK.....	66
<i>Graf 17</i> Souhrnný přehled zjištěných hodnot.....	67

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Přehled zdravotnických zařízení ve ZLK</i>	28
<i>Tab. 2 Zaměstnavatelé s největším počtem pracovníků ve Zlínském kraji</i>	31
<i>Tab. 3 Procentuální míra nezaměstnanosti v letech 2001 – 2006</i>	33
<i>Tab. 4 Pořadí faktorů dle přidělených vah</i>	70

SEZNAM PŘÍLOH

P1: CD obsahující vypracování diplomové práce.